

جنوری 2023 والیوم 2 نمبر 1

ساوتھے ایشیا ریسرچ سینٹر آف انڈیا کی اشاعت

صلاحیت

Salahiyat

سلاہیجات

وقف ن یے کے والدین کے چ پلانڈ راج ملک پ رو ف پسر

پ اروتے ی مد ترمه اور (مال) رام گرداس سے یہاں شری آن جہاں ی
پ نجاب لاءِ ور، مذکور، لکھا، حویہ لئی آف سے یہاں یا

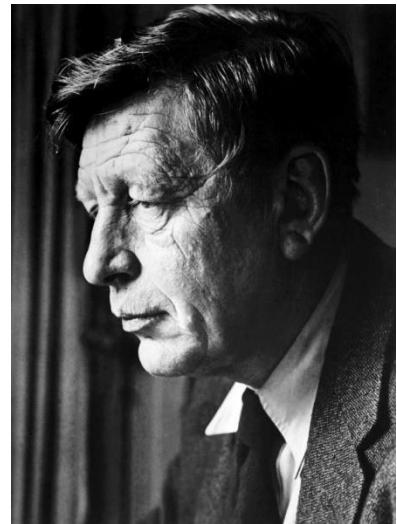
گھٹو گھٹ اوہ نر کپھ سی جدوں اوہ اپنے مشن تے پہنچیا سی،
کدے وی اس دھرتی تے نظر نہ مکائی جس تے اسنوں بلا یا گیا سی
بھاگ

کڑتاتا والے دلوکاں وچکار،
اوہناں دے وکھو-وکھرے آہراتے اسگت دیوتیاں نال ...

اوہ کم تے اتر گیا، قسمت نوں سلجنچاون دے کم لئی
لکھاں دی۔ اس دے کوں نقشے پرانے سن
اتے جنگنار ٹرن گلچھک نشپت طور تے غلط ہے،
پر اوہناں دی جانچ کرن دا کوئی سام نہیں سی، جانچ کرن دا سام نہیں سی ...

پر ست ہقتیاں وچّ ایہہ ہو گیا، سرحداں نے فیصلہ کیتا،
بہتر جاں مارے وندے لئی اک مہاندیپ ...

(اوڈیو نایج ڈب لیو)

ک ویہ تا شاندار اکت پارے اس پارٹ یشن، نے اوڈین - اچ-ڈب لیو
ہے۔ گا یا درساں اوج روپ سندکھ بپ نوں سته تی وج جس ل کھی،
اسدی نوں کویہ تا دی اوڈین سی۔ کوی امریکی-پری ڈیش اکت اوہ
پیار نہ پتکتا، راجنہ پتی، پراپ تی، تکنڈ پکی اتے شپل پگت
وج سمنگری اتے روپ سر، اتے شمولہ یت، اسدی نمال دھرم اتے
مشہور کجھ اسدیاں سی۔ جاندا جاندیاں ذی وہ بہذتا اسدی
؛ "پ لوز پھی یونرل" کہ جویں ہن، پارے پیار کویہ تاوان
، 1 ستمبر" کہ جویں تے،" وہ یاں سماجک اتے راجنہ پتک
منووگ یانک اتے سبھ پاچارک؛ "شد پلٹ دی اچلز" اتے 1939
تے، وہ یاں دھارمک اتے عمر؛ دی چنڈا کہ جویں تے،" وہ یاں
"ذیکرے کینو ہورے" اتے "لئی سمیں دے سمیں" کہ جویں

جنوری 2023 بھاگ-2 ن-1

1. گربانی اتے مل سکھیا:.....6.....
2. دشوکیرن اتے سبھیاچار:.....19.....
3. شہید بگت سنگھ:.....28.....
4. لوکاں دے سیسیئیوی کیمرے:.....37.....
5. منکھتا دا کمھ پاتر:.....52.....
6. مہینے دا شبد: ونڈ:.....53.....
7. گجرال والہ بناؤں والے مہان لوک:.....55.....
8. مہینے دی شخصیت: امیر چند، بموال:.....57.....
9. پنجاب دا نامور پریوار: پرو کمل اچودھری، لاہور:.....60.....
10. نویں کتاب:.....64.....
11. خزانہ پستک: جیون کنیا.....66.....
12. خبراء:.....69.....
13. پرو گرام اتے اوشنس:.....71.....

پرو: ملک راج چلانا

ڈاکٹر. ایم. آر. چلانا اس سمیں (سیوا مکت) پروفیسر اتے ٹیچر گرو تھے پوآئنٹ دے مکھی ہن۔ مکھ ادیش جیکر ٹیچپی ادھیاپکاں نوں پر گھٹھن اتے تروتازہ کرنا ہے اتے اوہناں نوں سکھیا وچ نویں زوراں نوں پورا کرن لئی سکھست کرنا ہے۔ ڈاکٹر. چلانا نے سکول آف پریکٹیشیکل فلاسفی، جوہانسبرگ وچ صلاح کار و جوں کم کیتا ہے۔ اوہ دکھنی افریقہ وچ رینڈ افریقین یونیورسٹی وچ وزٹنگ پروفیسر دی سی۔ اس توں پہلاں اوہ نیشنل کو نسل آف ابجو کیشن وچ پروفیسر آف ابجو کیشن اتے پھیلڈ ایڈوایزر دے عہدے سنجھاں چکے ہن۔

ودیک کھوج اتے سکھلائی۔ اوہ مکھی سروت و کاس منتر اے، سر کار وچ اپ سکھیا صلاح کار وی سی۔ بھارت دے۔ یونیسکو دا اک دو دا ان اتے سینٹر ریسرچ پھیلو دو سالاں لئی و دیشاں وچ پڑھائی لئی اتے بریشیش کو نسل پھیلو اک سال لئی انگلینڈ وچ کھوج اتے پوست۔ گریجوئیٹ کم لئی۔ کئی افریکی، امریکن، ایشیئن اتے یورپیئن دیشاں وچ ادھیئن دوریاں اتے وزٹنگ پروفیسر۔ ریسرچ گائیڈ اتے ڈاکٹورل اتے پوست۔ گریجوئیٹ کھوج امیدواراں دی جا چکرتا۔ جیون بھر دی سکھیا اس دے کارج دا مکھ بندو ہون کر کے، اسے ادھیاپکاں نوں اوہناں دے 'چیتنا ابھارن' وچ سہاستا کرن اتے دھیان دتا ہے۔ اسدا پکا و شواں ہے کہ کوآئی لئی ابجو کیشن دے ٹیچے نوں پر اپت کرن لئی انسیٹ سبھ توں مہتو پورن واہن ہے۔ اسدا نوینتم یوگدان مل۔ مکھی سکھیا نوں لا گو کرن وچ ادھیاپکاں دی سیوا۔ اندر سکھیا لئی اک پیٹچ تیار کرنا ہے۔

گربانی اتے ود نک قدر ان قیمتیاں

پرو: ملک راج چلانا

دارشنک آدھار

گربانی۔ گورودے شبد (بانی) دی لکھنتا اس کر کے ہے کہ ایہہ گورودے مکھ و چوں اچارن کیتی گئی، گورودوارا آپ اکٹھی کیتی گئی، سودھی گئی اتے اک گرنٹھ وچ سنگریہہ کیتی گئی ہے۔ جو سنکار و جوں گورو گرنٹھ صاحب دے نال جانی جاندی ہے۔ ایہہ آدی گرنٹھ کر کے دی جانی جاندی ہے۔ ایہہ اک انمول کھان اتے لکھن خزانہ ہے۔ اس پوترا گرنٹھ دامول مدعا زندگی دے اچتم نشانے دی پر اپتی ہے۔ پرماتمادی پر اپتی لئی ملکھی جامہ اک انمول موقع ہے۔ اس تک نوں جانن تے وشیش زور دتا گیا ہے۔

پرماتما ملاپ واسطے ملکھی جامہ اک سنہری موقع ہے۔ ایہہ پوترا گرنٹھ بہت سارے سنتاں سادھاں دے سوے۔ انو بھوال دا سنگریہہ ہے۔

گربانی دا مڈھلا سدھانت ایہہ ہے کہ جیون اصل وچ کوئی سراپ نہیں ہے۔ اصل سچ تاں ایہہ ہے کہ اس دی اپتی اک پوترا سروت توں ہندی ہے۔ جو سنسار نوں دکھاں دا گھروی نہیں سمجھدا سگوں جیون نوں اک پھلاں دا باعیچپ مندا ہے۔ جنچے زندگی وچ اک سدیوی کھیردار ہنداب ہے۔ اس کر کے سنسار نوں واستوک منیا جانداب ہے۔ جنچے ہر پرانی نے آپارول او اکرنا ہے اتے ایہہ دی منیا جانداب ہے کہ پرماتما نے منکھ نوں اس دے پاپاں دی سزادین لئی پیدا نہیں کیتا سگوں اس برہمنڈ وچ اس دے اصل نشانے دی پر اپتی واسطے بھیجیا ہے۔ گورو جی سنکیت کر دے ہن کہ زندگی دے سچ دی پر اپتی دے راہ وچ ہوئے اک بہت وڈی رکاوٹ

ہے۔ وچ دی پر اپتی لئی ہاؤے نوں نشت کرن دے دوکھ طریقے ہن بھاؤاتے آتم۔ سمرپن۔ اس سنسار نوں چیون جو گ سمجھیا گیا ہے اتنے تیاگ جاں ام مکھی رہن نوں رد کیتا گیا ہے۔

سنسار ک پرانی دی زندگی جھیل وچ کمل نما اتے تلاب وچ لٹخ نما ہندی ہے جو چکڑ (پانی) وچ رہن دے باوجود زریپ رہندی ہے۔

رسی اتنے غیر۔ رسی سکھیا پر نالی وچ جو کجھ نر دھارت کیتا گیا ہے اس نوں پر اپت کرن لئی صحیح کلپنا دتی گئی ہے۔

سکھیا نامک نقطے

جتوں تک گربانی دا سبند ہے ایہہ سکھیادے نشانیاں دی، ٹیچیاں دی اویشاں دی، اوھیا پک دے روں، پاٹھ۔ کرم، پاٹھ سمنگری، پڑھاؤں تے طریقیاں دی انساں دی وچار دھارا اتنے ملائکن آدی سبند ہی مونہہ بولدی تصویر ہے۔ گربانی سجاوک سکھیاد انشانہ لازمی طور تے سریر ک، مانک اتنے روحاںی طاقتیاں نوں رشناوں دا ہونا چاہیدا ہے۔ گربانی دا چشم نشانہ اوھیا نمکتا دی پورتی ول ہے۔ ایہہ منکھ دیاں بجاو نامک یو گتاواں نوں ابا گراتے پرانی دے سر بیکھی وکاس تے زور دیندی ہے۔ ایہہ سماجک پر اپکار واسطے وکاس دے نشانے دی وی پورتی کر دی ہے۔

و دیا وچاری تاں پر اپکاری ।

نجی اتنے سماجک پہلوآں توں علاوہ ایہہ سریر ک وکاس، بجاو نامک سنتلن تے نیتک سدھار دی گل کر دی ہے۔ اج تاں سکھیا کرم وچ چیون نال سمبدهت سارے وشے شامل ہن پھروی ملگیت اچارن (گائن) تے وشیش زور دتا گیا ہے جس داثر چیون وچ اکرتا لیاؤں لئی وشیش منیا جاندا ہے۔ اوھیا پن دے طریقیاں وچ سدھے بھاشن رٹن (سرن) دے طریقے شامل ہن۔ سکھویت نال

سکھن (ستنسنگ) اتنے عملی طور تے سکھن تے زور دتا گیا ہے۔ سبھ توں زیادہ ایہہ کر کے دکھاون دے سدھانت مطابق دیکھ کے یقین کرن نوں یقینی بناوندی ہے۔ جھوٹ مٹک انسان داسبند ہے اس دی پہنچ بڑی و لکھن ہے۔ جس دا زور آتمنک سوے۔ انسان (سنجم) تے ہے۔ منکھ نوں سوا رتح لائجاتے ہاؤ مئے تے قابو پاؤں دے سنتیت ملدے ہن۔ گربانی بے حد سوبنے میل پیش کر دی ہے جو یہ لوکاں نوں مکتی پتی، جگتی اتنے بھگتی را ہیں اصل مقصد لئی تیار کرنا۔ ایہہ سکھیا پر نالی ماں وی ڈھنگ نوں اپناوندی ہوئی سربت دا بھلا لوچدی ہے نہ کہ کسے اک گٹ دا۔ اس دا آدھار ویاپک ہے۔ جیوں دیاں پر سستھتیاں را ہیں سکھیا پر دان کرنا لوچدی ہے۔ ایہہ بخی لوڑاں اتنے سماجک ضرورتاں دا صحیح سمیل ہے۔ ایہہ سنسار ک شانتی تے وی زور دیندی ہے

اتے

دی پر تیک ہے۔ اسدی دیا کپتا 'دماغ' ہردا، رب تے حکم وچ ہے۔ ایہہ مانسک دکاس بھاونا نمک سچ، کم دے ہنراتے ترقی نوں گور دے، حکم دا پر تیک مندی ہے۔ سکھیا دیاں قدر ایں قیمتاں تے ویشش گوشنیاں کیتیاں گئیاں ہن تاں کہ گربانی دیاں جھلکاں مطابق سکھیا دے نشانے دی پورتی کیتی جاسکے۔

گناہمک و شاوستو

گربانی داسبھ توں مہتو پورن پہلو ایہہ ہے کہ زندگی ہر کھیتر وچ جنم توں ہی نہیں سگوں آغاز توں ہی قدر ایں قیمتاں والی سکھیا پر نالی گرہن کرن تے زور دیندی ہے۔ دراصل اس پاؤن گر ننھ وچ آک وی اجیہا واک نہیں جوز زندگی دیاں صحیح قدر ایں قیمتاں تے چاننا نہ پاؤ ندا ہو وے جاں وکالت نہ کردا ہو وے جیہنالا داسبند ہے زندگی دے اچتم ٹپچے دی پر اپتی ہے جاں اپنے فرضاء دی بطور پریوار دے ممبر، سماجک ناگرک اتنے آک کامے وجوں پورتی۔ گربانی داسپا انوائی اصل وچ پر کپک پر کی ہند اہے جو سربت پر یکیاں دی سیوا کردا ہے۔ زندگی دے سارے سروپاں وچ جس وچ سارے سارے پشو پخچی اتنے بنسپتی شامل ہندے ہن دی

دیکھ بھال کر دا ہے۔ اس پوتر گرنچھ وچ زندگی دیاں قدر اس قیمتاں مل دیاں ہن۔ کوئی ابھیہا لیکھ جاں رچنا اجے تک اجھی نہیں ملدی جسڑی ابھیہ دعوہ کر سکے کہ اوہ سارے پہلوآں نوں اجاگر کر سکی ہے۔ پھر دی اس لیکھ دے منتوںوں وچار وچر کھدے ہوئے ابھیہ میتن کیتا گیا ہے کہ وشاوستودیاں اجسیاں قدر اس قیمتاں تے چاننا پایا جاوے جس دی اجوکی سکھیا پر نالی اتے سکھیا کرم نوں ضرورت ہے۔ نر سنديہ گربانی وچ جس گن تے سبھ توں و شیش زور دتا گیا ہے اوہ ہے چ دی تلاش کو سچیا را ہو یئے۔ اس وچ ابھیہ سنکیت دتا گیا ہے کہ کوئے زندگی دی ما یہ توں چھکارا پاؤ نا ہے اتے سچا سچا جیون بتیت کرنا ہے۔ سچے مارگ تے چلن واسطے پر یم دی بھاونا رکھنی ضروری ہے۔ جن پر یم کیوں تن ہی پر بھ پائیو۔ پر یم بھاونا تاں ہی پر پھلت ہندی ہے جیکر آدمی درڑھ ارادے نال سیوا کردا ہے۔ جن سیوا اکرنا پایام

گربانی ایمانداری، دیانت داری٪ تے کرت تے زور دیندی ہے دوجیاں تے بوجھ بنن نوں نہیں کہندی۔ تناں گناہ کم دی قدر دیا اتے وشاو شے تے بہت زور دتا گیا ہے۔ ابھیہ آدمی دی زندگی لئی بہت ضروری تھے ہن۔ روزی کماون لئی کرت کرنا، ونڈ چھکنا اتے اصلی نشانے لئی سادھنا کرنی (کرت کرو، ونڈ چھکو، نام چپو) اس طرح اسیہ نر واہ قیمتاں، سماجک قدر اس اتے روحانی قدر اس تے زور دیندی ہے۔ اویں ہی گربانی سوے انساشن^۱ (سنجم) اتے نر بھیتاتے چاننا پاؤ ندی ہے۔ اس دامطلب بھولے بھالے لوکاں نوں ڈراونا نہیں سگوں نیاں لئی ٹھرتا نال ڈٹ جانا ہے۔

”بھے کا ہو کو دیت نیہ، نہ بھے مانتا آن۔“

منکھ نوں کیوں پر بھودا بھے ہونا چاہیدا ہے۔ اخیر لانہ کہ اتنا گن 'کھماں' دا ہے جو ممکنی نشانے دی پر اپنی لئی بڑا ہم منیا گیا ہے۔ گربانی وچ جو پر مکھ قدر اس قیمتاں اگھر کے ساہمنے آؤندیاں ہن اوہ ہن چ، پر یم عقیدہ (سوے انساشن) سیوا، کرت، سنجم، ٹھرتا، کھماں اتے سچا سچا آچجن

لیکھ اس توں وی اگانہ جاسکدے ہن پر موجودہ سکھیا کرم اتے پڑھاؤں دے ڈھنگ نوں سامنے رکھدے ہوئے ودھیرے
ویاکھیا کرن اتے ہور گلاں شامل کرن نوں ادھیاپکاں دی کلپنا تے چھڑ دتا گیا ہے۔ نالے نوں دا انک نام دا پرستیک ہے جو کہ
پڑھاؤں ودھی ول ۲ سنکیت دندابے۔

سکھن دے طریقہ

گربانی سکھیا پر اپت کرن دے طریقیاں نوں کئی طرح پیش کر دی ہے جس وچ سدھیاں ہدایت، سکھیا قدر اس اسد ہے
طریقہ اتے روں ماذل شامل ہن۔ سدھی سکھیا بہت ساریاں کہانیاں (ساکھیاں) رائیں دتی جاندی ہے۔ جو حیون دے گناہ تے
چاننا پاؤندیاں ہن جویں نذر تا، سچائی دی پر پکتا، مسکھتا دی سیوا، درش

عقیدہ آدمی، دہراوون (سرن) اچیت من وچ ایہناں قدر اس دے وساوں دا اک ڈھکواں طریقہ ہے اتے اس طرح سلجمیاں
(اچھت) عادتاں نال ویکنیتو وکاس نوں اسان بنایا جاسکد اہے۔ سہولیت رائیں سکھیا (ستسنگ) عقیدے دی پر پکتا نوں انو بھو
کراؤندی ہے۔ ایہناں قدر اس قیمتاں نوں فرتنر پڑھن، سنن نال مسکھی من وچ درڑھ و سواش پیدا ہو جاند اہے۔ سنگیتک ودھی
ایہناں قدر اس نوں من واسطے و لکھن ماحول تیار کر دی ہے۔ جس نال گاؤنا ہور وی سوکھا ہو جاند اہے۔ وچارنا اک ہور ضروری
طریقہ ہے، جس نال من نوں تیبر کرن وچ مدد ملدی ہے۔ پر درش کرنا ایہناں قدر اس قیمتاں دے پر پھلت کرن لئی اک ہور
و دھیا طریقہ ہے۔ گربانی وچ درش چنان رائیں اس نوں ہور وی ودھیا ڈھنگ نال ابھویکت کیتا گیا ہے۔ گروآن ولوں دتی اگوائی
اچیریاں قدر اس قیمتاں دی تصویر پیش کر دی ہے جویں سچائی تے ڈٹے رہنا، سیوا، عقیدہ اتے سنجم آدمی۔ اس گل تے وی زور دتا
گیا ہے کہ جو وی لوک سچے ہن اوہ پر تیندھ ہن اتے سرب ٹھکنیاں اوہناں نوں ہی چاہندا ہے۔ اوہ ہی مارگ درشک ہندے
ہن اتے لاثانی اوہرناں ہن۔ بخچ پر وان، بخچ پر دھان، بخچ پاوہ در گاہ مان۔ جو وی ہے گربانی وچ سچے چیون ول ہی پریرت کیتا

گیا ہے۔ کے انسان وچّ رکے جیونا تے سپینتا ہمت دا ہی کم ہے۔ متنی دا جیون پر اپت کرن واسطے ودھی منکھ توں گر مکھ توں دا سفر ہے۔ اس نوں گر ہستھی ہندے ہوئے وی ایمانداری نال جو یا جاسکدا ہے۔ گربانی انوسار اس سفر نوں طے کرن دی پر کریا اصلی جیون وچّ ہی ہے۔ اس نوں نقی ونڈاں دی لوڑ نہیں۔ ایہناں نشانیاں دی پر اپتی سدھارن جیون جیوندیاں، سماجک، سبھیا چارک، آر تھک، راجنیتک اتے دھارمک کم دھندے کر دیاں ہی ہو سکدی ہے۔ 'ہسدياں'، کھلندیاں، کھوندیاں، وچے ہووے مقیت۔ "اپر درسائے گئے طریقے سکھیا دیاں ساریاں گتی ودھیاں تے لا گو ہندے ہن جویں کہ دیا گیا ہے:-

سدھارن گتی ودھیاں

گربانی دیاں قدر اس قیمتاں سکھیا۔ کرمیا نال سکھیا سہائی اتے ہور بہت ساریاں سکولاں توں باہر ہون والیاں گتیو دھیاں را ہی، پر اپت کیتیاں جاسکدیاں ہن۔ وکھریاں بھاشاواں دا گیان و لکھن پر مپراواں نوں اجاگر کردا ہے جو ایہناں قدر اس قیمتاں نوں سکھاؤں وچّ اتی سہائی ہندے ہے۔ گربانی وچّ گیائک ترقی دے وی سنکیت ملدے ہن جو منکھ نوں دوسرے گریہہ اتے اتحوں تک کہ سورج منڈل دے ہور نال بھاگاں ول لے جاسکدے ہن۔ گربانی وچّ گنٹک سکھیپتا نظر آؤندی ہے۔ آدمی دے سماجک روں نوں جو سیوا دے گن را ہی اجاگر کیتا گیا ہے، سماجک و گیاناں را ہیں پڑھایا جاسکدا ہے۔ سکھیپ وچّ سکھیا سنبندھی سارے کھیتر سکھیا قدر اس سکھاؤں لئی پڑھن۔ پاٹھن موقعیاں را ہیں شامل کیتے جاسکدے ہن۔

سکھیا سہائی گتیو دھیاں سچے سچے من پر دان کر دیاں ہن جو قدرتی طریقے نال ہی ایہناں قدر اس قیمتاں نوں سویکار کر لیندے ہن۔ کھیڈاں سچے سچے دھار نوں وکست کر دیاں ہن۔ "ہسن کھیڈن من کا چاؤ" سویر دی سبھا پوتھر گر نخاں وچّ دیاں سکھیاواں نوں اجاگر کرن دا وکھن موقع پر دان کر دی ہے۔ ایہہ سمجھا وچّ بھاگ لین والے ادھیاپک، ودیار تھی اتے ہور ماہر وی ہو سکدے

ہن۔ محلے دیاں پر سدھ ہستیاں نوں وی آدرس و جوں اس دیا جا سکدا ہے تاں کہ اوہ اپنے جیون وچے انو بھو اچیریاں قدر اس قیمتاں نوں قائم رکھن لئی کیتی جدو جہداتے پر اپت کیتے آند بارے دسن۔

سکول اس دیاں دیواراں نوں کلامک پر درشنی اتے ہو رٹکاں جو ایہناں قدر اس قیمتاں نوں اجاگر کر دیاں ہوں لئی ور تیا جا سکدا ہے۔ اسے طرح اعلاقیاں دے وکھ وکھ بھاگاں وچ و دیار تھیاں دے ٹور گناہمک سشم تے وچار کرن لئی کروائے جا سکدے ہن تے پیر ناپکھوں ورتے جا سکدے ہن۔ تاں جواہد ایہناں گلاں نوں اپنی وہار ک زندگی وچ لے آؤں۔ اس طرح سکھیا قدر اس دا کم سکول دیاں ساریاں گتی و دھیاں نوں آپدے گھیرے وچ لے آؤندے ہے۔ اصل وچ چیکر صحیح قدر اس قیمتاں گر ہن ہو جاندیاں ہن تاں اکادمک و شیاں دی پڑھائی اتے کھیڈاں وچ مہارت تے ہو رزدھارت کم اپنے آپ وچ زیادہ اثردار ہو جاندے ہن۔ اس لئی سکھیا قدر اس دے پرو گراماں دے اثر دالنا کمن کرنا ضروری ہو جاندے ہے۔

ملانکن و دھیاں

جدوں کہ سکھیا قدر اس دا زندگی وچ اہم ستحان ہے تاں سکھیا سنسنھا وال ڈھکویں ڈھنگ لبھنے چاہیدے ہن تاں جو ایہناں پرو گراماں دا پر بھاوا و دیار تھیاں اتے سچے سکول دے واتا ورن تے دیکھیا جاسکے۔ و دیار تھیاں صرف ایہناں قدر اس قیمتاں نوں سکھن ہی نہ سگوں ایہبہ بھاوا ناویاں اوہناں وچ وکست ہونیاں چاہیدیاں ہن۔ اس لئی اوہناں نوں دھیاں نال سن عقیدہ بناوں اتے اس انوسار جیون بتیت کرن دی سکھیا دینی چاہیدی ہے۔ اس نال میل اتر جائیگی تے سوے۔ شدھی ہو جاوے گی۔ سنبھالیا من کیتا بھاؤ، انترگت تیر تھ مل ناہ۔ ” ملانکن سشم نوں نہ کیوں اکادمک پر اپتیاں تے زور دینا چاہیدا ہے سگوں اچیریاں قدر اس قیمتاں سکھن تے وی برابر زور دینا چاہیدا ہے۔ اکادمک گناہمکتا و اسدھا سبندھ کم کرن دیاں آدماء، منورتی پدھراتے سوے سنبھم قدر اس قیمتاں نال ہے جے کے و دیار تھی نے پیار، دیا تے سیوا دی قدر جان لئی ہے تاں اوہ اپنی پڑھائی وچ وی و دھیرے

ٹھیک سکھ جائے گا۔ و دیار تھیاں دے اپر دس گناہ تے ت وجود دین نال جو ودھیا پر اپتیاں والا بھو و خاں نوں ہو وے گا اس توں علاوہ سکول داماحول سکھیا واسطے ودھیرے سکھاواں ہو جاوے گا۔ کیونکہ اک دوسراے نال ملور تن اتے سیوا بھاونا نال مشکالاں گھٹّ آؤنگیاں۔ سچ چج ایہنساں قدر اس قیمتاں وچ ہون کر کے ایہہ و دیار تھی دوجیاں وچ آپاں دیکھنگے۔

بہت ساریاں ہور ملئکن ودھیاں جویں وڈے اترال والے ٹھیسٹ، چھوٹے اترال والے سوال ہاں /ناہمہ واچک پیپر اتے زبانی امتحان دے طریقے پر اپتیاں نوں دیکھن لئی شروع کیتے جاسکدے ہن۔ اک سر پکھی ریکارڈ کارڈ ٹھیک طرح نال چالور کھیا جا سکدا ہے جس وچ ہر اک و دیار تھی دی کوئی مہتو پورن گھٹنا درج کیتی جاسکے۔ گربانی انوسار سکھیا قدر اس قیمتاں بارے پروگرام دے اثر نوں ماپن واسطے ہور بہت سارے ملئکن طریقے لبھے جاسکدے ہن۔

ادھیاپک داروں

سکھیا قدر اس قیمتاں سکھاؤں وچ ادھیاپک دا ہم روں ہے۔ ادھیاپک توں ایہہ آس کیتی جاندی ہے کہ اوہ و دیار تھیاں دیاں مانسک شکنتیاں نوں تکھے کرن دے نال نال اتنا دے دلاں نوں وی ٹوہے اتے ادھیاپک و دیار تھی وچ کار سدھی دلی سانجھ ستخاپت ہونی بہت ضروری ہے۔ اس نوں پر اپت کرن لئی اک ادھیاپک داروں نہ صرف جماعت دے کمرے دے اندر تک ہی سیمت ہے سگوں، اس توں باہر وی ہے۔ گربانی دے پر سنگ وچ اک ادھیاپک نوں لگن ہونی چاہیدی ہے کہ اس نوں اپنے آپ نوں اک روں ماذل وجوں پیش کرنا ہے۔ اس نوں اپنے آپ وچ صحیح گیان داخزانہ ہونا چاہیدا ہے جو کہ جیون دے سارے کھیڑاں وچ اس دے و دیار تھیاں نوں روشنی دیوے۔ ادھیاپک نوں اس دشا وچ سمر تھ بناوں لئی بہت ضروری ہے کہ ادھیاپک دی پرو سیوانوں سیوا قالین سکھیا اتے سکھلائی پرو گراماں نال سکولی پر اسک اتے راشٹری پدھراں تے نویا جاوے۔ سیوا قالین سکھیا پرو گراماں ادھیاپک نوں سکھیا قدر اس قیمتاں دی ضرورت دے نال نال ساریاں سبندھت وچار دھاراواں اتے گتی

و دھیاں بارے جائزگاری پرداں کرے۔ سکھیا قدر اس قیمتاں پر و گرام بارے طریقے پرداں کرے۔ اس نوں سکول پدھر شروع ہو کے پر ایسک اتے راشٹری پدھرتک ریسورس پر سنتر تیار کرنے چاہیدے ہیں۔ ہر اک اجتنگی داروں توں نشپت کر دینا چاہیدا ہے۔

انیکاں اجنسیاں

سکھیا قدر اس قیمتاں جیہا اہم پر و گرام صرف سکول تک ہی سیست نہیں ہونا چاہیدا۔ کھیتری پر ایسک اتے راشٹری پدھرتے اجیاں بہت ساریاں اجنسیاں ہن جو اس دے نشانے دی پر اپنی لئی بہت ضروری روں ادا کر دیاں ہن۔ سکھیا دیاں راج پدھر دیاں سنسختاواں اگوائی لیہاں تیار کر سکدیاں ہن کہ کوئی گربانی و چلیاں قدر اس قیمتاں نوں وکھ وکھ و شیاں نال سبندھت کیتا جاسکدا ہے۔ اسے طرح اسکھیا سہائی پر و گراماں جویں کھیڈاں، بحثاں ڈرامے، بحاش مقالے بلے کلام مقابله لیکھ مقابله آدی ورچ سکھن نیتیاں نوں سمجھایا جاسکدا ہے۔ راشٹری پدھر دیاں سنسختاواں جویں عین۔ سی۔ ای۔ ٹار۔ ٹی۔، سیپاپنیشنگ کمیشن اتے یو۔ جی۔ سی۔ آڈی تاں پہلاں ہی ایہناں کماں ورچ رجھے ہوئے ہن۔ اودہ اوہناں سکولاں نوں جو گربانی انوسار سکھیا قدر اس وکست کرنا چاہندے ہن نوں اچیپی سہائتا پرداں کر سکدے ہن۔ دھار مک سنسختاواں جو گربانی نال

سند گھہ پ ال جسم ندر ک نور ڈاک هر

اپ نی ادھ - ک تا

، (وارد ک) رذ گ دے ی مٹ values, attitude and teachers - پ س د کان پ رک اشت
(ذ اول) جائے دے ی دھرت، (ذ اول) گ رجھاں انی چٹ

اے " ذ ک تاین ک رنی و شوڑ ک تا، نے اے " سماج ای س کھہ - پ س د کان سم پادت
چند تن ب ان ذا ذک گ وروڑ ک تا، نے اے " سماج ساہست ای س کھہ ب ہارت

الاہی پٹ شن، ی جو کی آف ک ال ج ٹی سٹ

- الاہی پٹ لاؤ نز ، سول، یا-121-

9815332256

اچاری س بھائے ک رنی و شو

سندگھ پال جسم ندر ک نور ڈاک بر
الہی پٹ شنی جوکی آف ک الیج تی سٹ

لیے۔ ای ہے اذ وواد پ نجای۔ دا گ لوب بیلاڑ بیج یشن ش بد دے اذ گریزی و شوی کرن
ل یا لے وچ ل پ بیٹ اپ ہی ذون وشو سم چے لے جس ہے ورت اداھارت منڈی اک
ج یون سموح لے جس ہے پ سارا ہالی اک دارج نیتی ک ارپ وری ہی ہے۔ ای ہے
وک اس ادھارت پ وذھی ک بیوڈ کہ وشوی کرن ہے۔ دتا بدل وچ ب ازار ذون ورت ارے
دی اذان لے ”پن رنے سمت دن-ب-دن ملک چھوئے لے ” اوک سست لہی اس ہے
گ واح اندرون س تھ تی دی مل کاں ہے۔ اوہ ب ن پ رشن مول آٹھ نوبھر تا
ہاری اپ رمودھ دے ارڈھ ک تاے۔ ۵ رہی ب ن ورکی من کھ شرانے ب اہروں لے ”
ہر ک بیوڈ کہ س کدا ب چاڑھیں سہ بھے ذون س بھے یاچار اپ ہے۔ ویداک ہی پویدا
لال سا، ترکی دی پ ی سے ہے۔ ہمندی آرڈھ ک تا ادھار دار شہ میان وچ ک ہ پ تر
جاڑدے تھرک اپ ہے۔ لوک گ واح وچ منڈی ک ہ لمی لے ” ک ہل دی ب ہرک، وس تو
ت رک مدی ذی نہ ک تا ل سروپ ف ہے، جاڑدا گ واق سہج وچ شور چم کویدن اج یہ سے ہن۔
ہے۔ ب یڈھدا ب ہلامل سماجک اپ ہے۔ من کھ وچ شہرت سس س تی لے ” ہے
رہا ل نگھ وچوں پ رک ریدا دی وشوی کرن وشو اجوکا ک ہ ہے سچ اٹھا سک وی ای ہے
لے ” ہے دتا ک رخ تم ذون دوری دی ودی شان دی شا لے ت کنالا وحی سوچنا ہے۔
پ ہ بیلا دے پ وذھی ہن۔ رہ بیان ب جھ وچ سنسار ذوین اک ک ٹٹھ بدبندی ان ماڈو
ہے۔ دتا بدل ذون رشد میان ماڈوی سارے لے منڈی ان وپ ارک ک ہ لمیان لے ”
کرد پیدا چنوتے بیان ذوین اک ہوند من کھی لے ت بدی لمی وچ لمی ادھاران آرڈھ هک
وک اس لے ” دید شان وک سست کھٹ لے دید شان پ وذج یوادی لے ” وک سست ہن۔ دتا بیان
قاڈم پ رب ہوس تا اپ ہی کچ لمب بیان ذون پ رب ہوس تا دی دید شان رنے کر
ک ہ ہے ک بیھا لے ک سے ہی کر کے کا سے ہے۔ لہی کر
جاڑ گے۔ م ٹال پ نڈ سبھ دے دذ بیان واس طے، ب ناون پ نڈ اک ذون دذ بیان

کہ ہے کہ یہاں کر دیاں پر رب ہاشت ذوق و شویں کرنے لئے چندن سورن۔ ڈاک بڑھ رہے اس سهیجے لئے تبدیل یاں ایڈ ہے لئے ش کہ تے یاں دیاں منڈی کرنے/ و شویں کرنے پر نجای۔ کہ ہن کہ یہ تے یاں پر بیدا الن رفعتار تیرے ای لئے

"بہے - گیا ہلے تاذ میں جڑھان اپنے یاں سماج

لئے "اداری کرن کر دیاں وچار لئے" و شویں کرنے لئے سمنہ گھر سرج بیت۔ ڈاک بڑھ دذ یاں تے یہ سری جو ہے کہ یہ تی گلے دی پر رب ہاواں ماذ وی دے ذی تے یاں دیاں ذج یہ کرن ری گا لمود کا اک ہوئی" کہ ہے دھارڈ ادی اوہنہاں بن۔ ری ہے کر تاذ بناہ ذوق دی شان دے اک کے ہونہ پر رک ریداوا لی جوڑن وچ آپ و ذوق کومانن۔ کہ ہے تاں و بھن دے سندسار ہے - مادھ بئم دا کرن س تھاپت پر رب ہو س تا اپر سندسار دوھے دی سندسار

اذ و سار سم میں سم میں ہے - وردہ ارا و راث اک وچ آپ اپ ہے سبھ یاچار

کہ ہے ہاں لدھے ج کے من ایڈ ہے اس میں ہے - ریہندی آؤزندی تے بیدی لمی وچ سبھ یاچار دے سبھ یاچار وچ سم یاں پر رائے ہے - وردہ ارا شیل گتی ذرذہ تر سبھ یاچار داحمد یاں بہاپری کر کے عام اہ سن۔ آؤزندی دیاں تے بیدی لم یاں وی وچ تاذ تاں ذرماذ کاری ہن پر رزہ تو آدی۔ تت و راث ہی" لئے "ذس ملی بہوگ ولک، جو دین سن سٹھ یہ ماذ کپڑت دے اس تے بیدی لم یاں آڈ یاں وچ کہ ہے یہ تر پر مدارہ ہک دے سبھ یاچار و شویں کرن ہن۔ ریہ یاں بن و دھیرے کارن دا وال یاں آؤزدن وچ کہ ہے یہ تر بودھ کے لئے" پر بیدا وچ رفعتار تیرے لئے "وچ روب اس سهیجے لئے تبدیل یاں اہ لئے ش کہ تے یاں دیاں ذوق کرن ہے - گیا ہلے تاذ میں جڑھان اپنے یاں سماج پر نجای۔ کہ ہن کہ یہ تے یاں ذوق و زڈ بیبڈ وڈ م کہ ہے یہ تری ج تھے سبھ یاچار کہ ہے پت لئے سکدا جا کیا تا اذ و سار ل کھے سبھ یہ ورذن دا اس اذ ہے ہے ، تاذ ورڈیا

دے سماج اس سبندھ دا خوراک دی وید اک ہی ہر دے سماج: خوراک۔ کہ ہادھ وچ اس پر لیمہ ہمندا ذال قسم دی کرتا لے "پاہی۔ پون وات اورن، بہوگ ولک لئے" لیمہ ریہندی ہمندی تے بیدی لمی بہت تاذ ہوڑی

و سے بہاپر تون پر نجاب تون سم میں ل ہے ہے - ل یمندا کر سویں کار ذوق اس سماج کھا روئی پر نجای۔ وی اج پر نجای۔ و سے وچ و دی شان کر کے خاص پر نجای۔

خوراک-ک ہادھ دی جوائی پنجاپی لے و شوی کرن پر رذ تو ہن-ہند می خوش کے وجچ

ک ولا، ک وکا پ بیزا ، ب رگ ر، م یہ کٹاڑا ملڈ اوہ کل آج ہے - آندی لے تے بیدی لمی وڈی وجچ سماج پنجاپی پہلاں جو شراب ہن۔ ک ردے پ سندپ ہوڈ جنک اے ” پ یہ پسی پر سی ہندی اپ لم بھدھ ہی اپ ر موچ ہیان و شیش جان سی ورجت طرحان پوری گ یاب ن سادھن دا ک مای دی سرک اراں س یون داشرا ب وجچ سم میں اجو کے ب یہ ٹھہ وجچ ری سس تراں لے ” وی کٹئیںڈ ہن وی لوک پنجاپی لے ” طرز ہے- پ چھمی ہی دا و شوی کرن وی پھاہی ہن- پ ہے لگ ک رن س یون داشرا ب ک ھلیام کے ہن- پ ڈیاں لگ ک رن ک ھ لے عام س یون داشرا ب وی ک ڈیاں ہن ک ہ نے پ رب ہاو رہیاں ک ہل پ کاب ارز لے ” ہن رہے ب ن ک یسے یمنو وی وجچ صوے . ورک پنجاپی ہن- ل یمندے اذند اک ٹھے س ک ڈیاں منڈے ج تھے س ہن

سرید رذال ک پڑے ذال، پ وشاک س بھیاچار پنجاپی : شنڈ گار پار اے ” پہراوا لے ” اڈھ کن

دے ک وڑی وجچ ک اذیاں پنجاپی کر کے اس ہے - حمایتی دا سرجن دکھے وا لی ساؤآن جویں ہے گیا جوڑی اذال پت اسدی وی ذون ل تھن چ نی اٹ ون سر لال ک ڈی ” گئی بھج تیری ک ڈی، سند بھال ڈراچ نی گئی لہہ تون سرتیرے ک ڈی - ذال پ سی ہے

دے منڈیاں اے ” یاں ک ڈی وجچ پہراوے دے ہے- ا ج رب اب مدل وی پہراوا ذال سم میں ہن دیداں پ ہن ڈوپ ج یہنزوی ک ڈیاں آؤزدا - ذہر ہیں ذظر اذہن ک وی وجچ پہراوے ج تھے س وجچ ج یون پنجاپی ہن- ک ردے پ سندپ ہنڈناڈ یہ شرٹ ج یہن منڈے اے ” اٹھے سے سن پہنڈے مندران اے ” مرک بیاں ک نہ گن، دے سوے منڈے وجچ سند گار پار دی و شوی کرن پر سن- یاں پہنڈا، ج ہاڑ ج ہر ان، گ جرے پھل، س گی لوزنگ، ک ڈیاں اپ ہے منڈے اے ” ہن ک ردیاں شنڈ گار کے ہوڑ نہ گیاں- ادھ ک ڈیاں وجچ کاچوندھ سندھ ک روا ک ڈھنگ دی ڈھنگ جھے سے عجیب کر کے ب رذ کے رذ گذون والان پہر دے شہر اے ” پ ہنڈہ ہن ک ۴ ہے پ رب ہاو ہی دا و شوی کرن وی ای ہے ہن- ب منڈے مہنڈے گے مہنڈے گے ک ڈیاں ہے منڈ ج تھے س ہن گ ہے ک ہل پ ارل رب یوی وجچ مہر لے وجچ گ ہر ان ہن- ک ردے ورڈ ون دی پ اوڈر ان اے ” پ رف یوم، ل پس ڈکان صابن، ہن- ک رواؤڈیاں پ ارل رب یوی پہنچ تھے پہن وی جنڑا ڈیاں وی ہل یاں رہنڈیاں

دی منہ کھہ ہر پہ بچان و شیش دی سماج پہ نجاتی۔ چال بولائے ”ذار“ رش تے سازجھے سے اس بہاوزا دی سند بیح اے ”پیار ذال بہاڑ بیچارے سماجک اپ ہے۔ وڈے ہر وچ گہر ان سی۔ جاذدا سمجھے یا اٹل ذون حکم دے بہ زرگ ان وچ پر دیوار ان تے ایا، چاچا، چاچی، جوین سی جاذدا بلا یا اذو سار ذاں دار شتے ذون چھوئے سارے اج پر آدی۔ پت دا پت، مامع دا چاحے ماسی، بہ ہوا، ماسٹر، پھپھڑ، بہین، بہرا، ویداہ پر دیم ہے۔ لیا سمیٹ وچ اپ ہے۔ کرنے ”اذ کل، آذ ہی ذون رشتہ بیان کل اج پر سی جاذدا دی کھہ یا ذال ذ ظران گہر ذرت طرحان پوری وچ سماج ک رواؤذ ان بد وان ”دار ٹر کی لڑ کے ہن۔ ہر لئے ک درہی پر روانے۔ سماج تاں ویداہ پر دیم ہے۔ ورد اراغام دا اج پر ہری نڈ۔ گہل اے ”پر ہری نڈ

منانے ”ذال آس تھا اپنی رواج ریتی اے ”تے بیوہار بیوہار لے ”رواچ ریتی شرده اپنی وریتے بیوہار سی۔ سارے ذہبین دکھاودی بازی پر ہو کی کوئی سن۔ جاذدا کیا تی ذہبین پر ہزوں کھری وی اپن شادیاں ویداہ سن۔ جاذدا منانے ”ذال بہاوزا ذون تے بیوہاراں جتنے ہے۔ چوڈاں دیاں منڈی کرنے اے ”سی۔ اش تھارہ ازی جاذدا ہے، گئی ہوتہ مخ بالا کل وی بہاوزا شرده اتا ہے۔ ہے دتا بنا خرچ بیلا بہت رہا ودھ وچ پر نجات ہن۔ گئیاں ہو شروع براڈیاں دیاں دیاں طرحان کی اے ” ویداہ دے کر ڈیاں پر ہلائیں سماں ک جھہ ہے۔ دین ہی دی وشوی کرنے وی پر ردوشن وچ سیوا دی برات آئی ” وچ پر نڈ سن۔ کردے جایا ہو سم پورن ہی وچ گہر ان دا ویداہ اج سن۔ ہندے شامل وی لوك دے پر نڈ علاوہ ذون داراں رشتے پر دیدوار، کرن ویداہ کے جا وچ پر یلسان میرج وڈے وڈے ہے۔ گیارہ کے ہو ختم وی وجود قسم نویں وچ پر دیدواراں اتا ہے۔ کی ڈھاہ ذون آرٹ کے کتا دی لوك اک جتنے ہے ذال رسمان والا بیان ہونے بعد ذون ویداہ دے کر ڈی ہن۔ ہوؤ بیان پر بیدا وی تر دی ڈیاں دیاں ریتی تاں۔ رہ پر راڑ بہاڑوئے ورت دے جھ کری ورت، دے کر رؤے ”ملنی، جوین صرف خرچی فضول اپر روازان ریتی ای ہناءں پر ہن جاذدا رکھے ہی اذو سار ہے۔ دین دی اش تھارہ ازی

ہے۔ رہا ودھ بیر ہے اثر دھارمک اپر رذیتے کتا پ نجاتی۔ شک لے بذیتے کتا وشوی کرن پر ہن ریتی وی بیلچک اے ”سخت ودھ حدود پر ذہمان دے ذیتے کتا آسوارہ ہے یا پن وچ منہ کھہ ہر ہے۔ ہویا پتیں۔ رے ودھی دا ذیتے کتا پ نجاتی۔ کارن تے ہاں کل اج پر سی جاذدا سمجھے یا فرض کرذنا سیوا دی ماپ بیان ہے۔ گیا مکا پر ند آخری دے زد مکی ” وچ بہ لڈذ گاں الیشان دیاں آشرم اب بردھ بذیان تہاں دی او شواس وچ رشتہ بیان ہن۔ ریتی جھر کریدا ذون اتا بیت اپ ہے مادے پر ریتی

پ یہ سے ہے - رہا ہو وادھا وج گ نتی دی طلاق ان دے ب یوی میان ک ارن ب ہاؤڈا ک ارن جس ہے دی " گھٹ ٹا ب ہاؤڈا دی پ بیار وج پ ری واراں نے . لال سا ای دی ک ماڈن وج گ نتی دی آڈ مہ تیاوان لے " ب لات کار وج سماج ہن- رہے ہورس- لے ب رش تے ہے - رہا ہو وادھا

ذون ک ہاری لاج ہمن ذون اس نے . لہر ان ذاری وادی چمیان نے " پ دھر و شووی ای پ اح . س تھ تی وا لی جان پ ارت ون اس پ رہے آزدی لے تاں جاگ ری " وا لی گ ہورن جان سویہ خی سسی، ہیر، ماذلان والا بیان ذ پھائون پ ریت آدر شک ہے - ڈاؤڈلول ذہ بین- اک لمیان ہے ، ذ بھی ہی ذمال ساتھ دے ذاٹ کاں اپ ہے . پ روپ ای " دی سہ بیان ہو ورگ بیان ہی پ وک تامک رائے ، ای شوریہ اس بین، ششم تا ماذلان ساڈیاں ہن پ ر ہن- رہے بیان ہو پ بیش ہی کے رل وج و س تاں والا بیان دک ہن نے " وی.بی ہی ہن رہے بیان ہے - جاندی دی " ت ور واپس ہی وچوں ککھ دی ماں ک ڑی ہن

پ رہے ل بیا جوڑ ذمال اپ ہے . ذون ذ بیان ب ہاڑو ہے . من کھ ذمال آمد دی اذ ہڑ ذ بیٹ وڈ سڈیپ، ہن رہے جا ہوی دور ت ون رش تے آپ سی لے " ت ون آپ اپ ہے . ہن اوہ لے " ہے ل بیاب نام تراپ ہے . ذون روحان اذ جان ہنزا ران اس بین اپ رڈ وڈ رائے " پھیسبک بی آپ اپ ہے . لے " ک دن لائ ق ذون ف وڈ و جان م یسز ب ہے یہ بے دوارا اپ ہے . اس بین ب یڈھ گھرہ ون پ تا مازاب ہراوان، ب ہیں اس بین پ رہن- رہے جا ہوی خوش لئی اک ہرب بیدروم الگ دا اک ہرب وج گھر ہرب ہن- رہے جا جائی دوران ک وہاں ہی گ بیا رہ کے ب ن جیل م ٹھی

- ہے

ہے - پ بیا وج کھی تر دے س کھ بیا پ رب ہاو وده ت ون س بھ و شوی کرن : س کھ بیا دے س کھ بیا وج اب پ جس

لے " ک ال ج ڈی گری ی وڈ بیور س ٹی، وج شہر ہر ہے - ہوی اذ تی ک اف . وج کھی تر اچ بیان اچ بیان دیاں س کولان ہن- گھٹ کھل ک ال ج دے س کھ بیات کذی کی بھے - رہی وده گ نتی دی ودی ارت بیان وج سنسستہا ہر ہن- رہے بیان دکھ عمارت اں ہن- رہے ہو پ بیدا ک ورس ذوین ذوین ہی صدقہ پ رب ہاو دے و شوی کرن

ان "ہن ریه کر پ راپت وی روئگ ار ودی ارتھی کر کے پورا ذوں ک ور سان ایہ ہن ان
ذ ہاواں سنس ایہ پ رہن۔ ریه ہو وی سیدیل ک جا وجہ دی شان ب اپر لے کئی
کر پ بیدا اذ سان ہدی نے عقلوں ب ل مکہ ہن ریہ بیان کر ذہ بیں پ بیدا اذ سان مان ب مدھی
ذہ بیه کرذا پ راپت ذوک بری چند گی کر کے پوری پڑائی مقصیدا جناب ہن ریہ بیان
گ بیا آذ گھار وجہ رش تے ودی ارتھی ان "ادھ بیاپ ک بذنا۔ اذ سان چند گ کھ
اک ب ل مکہ رہا ذہ بیں رش تھدا چی لے گ ورو وچ کار ودی ارتھی ان "ادھ بیاپ ک بیه -
ذوڈ سان "ک رن پورا سلی بس مقصیدا جس بیه گ بیا بن رش تھدا کندی کی
بیه - گ بیا رہ ہی تک ب ناؤذن

ان "ودھان مل سماجک ج تھے ہے . وشوی کرن کہ بیان س کدمے ک بھے ایہ وچ اذت
ان "پ یہ سے ذوں سوچ دی من کھا ذہ بیه ، لای ڈھا گ ہری ذوں پ رب ندھ-قدر
س بھ بیاچارک ق بیم تان، پ تری ہے . من کھ بیه - دتا ب نا اذ صاری دے وس تان
دا اپ بھوگ تاب ادوہ کہ دی " ذ لاذج لمی اج یہی ذوں سازجھ بیوال تانے " ماذ تاوان
اپ ہی قدر اس ذوں اس ہے . ذ لسم دے منڈی بیه - ب یہ ڈھا ب ن روکی ماذ سک
رہا ب ہوگ ہوئی دی ذ رشنہ کولا ڈ ک وجہ بوا اوہ کہ بیه لیا لے وجہ ج کڑھ بمندی
جھہ ل بیان وجہ بوا ہن اوہ ان " بیه کیج کھس زم بین بھی ڈھا لی پ بیرا ن دے اس بیه -
سماج اپ بھوگ تاب ادوی اک ج تھے ہے . وشوی کرن بیه - رہا مار پ بیہ بہ تھہ واذگ
ک یہ تاپ مده را راہ وی لی رب ہاواذ بیواہ دے چ بیزان ان " ک ہلائ ذھی بیه - چ کا ب مدل
اصلی اپ ہی من کھ بھس بیا وجہ دھ ندھوک اری اانے " ب ہراز تیان دیاں منڈی بیه -
ان " بیه گئی ہو ختم گ تیش بیلا تاوج لمی ج بیون دے اس بیه - ب یہ ڈھا گ واء دشا
سادا ج تھے ہے ذال ورثہ ارے دے طرحان اس بیه - رہا کر ووہار واذگ ذرجند اوہ

وی درش دادوا لے آ لے سادے اتھے ہبیدا پ رب ہاوت س بھ بیاچارا لے " ساہمت
دی من کھ لے . پ رب ہاواذ بیواہ دے چ بیزان ان " ک ہلائ ذھی بیه - چ کا ب مدل
پ تری ان " اذ ہاس گ وروشا لی ہے . اپ من کھ بیه - دتا کر ختم ذوں سنویدذا
جاوے ماری ذ ظر ذال گ بھ جی کر بیه - گ بیا ب مدل وجہ ڈاپ واک کیٹھ توں وراثت
وجہ گ رفت اپ ہی ذوں ک بھی ترہر دے ج بیون سادے ہے . بہن بیری دی کہ ب پ تہ بادت ان
ہو ک ہئی ان چجنوتی بیان ذویان دوا لے آ لے سادے ج تھے ہے ذال اس بیه - لیا لے
بیه دتا کر مج بور لی سوچن ایہ بہ نہ و مژ ذوں من کھ لے . اس اتھے ہن رہا بیان
دا اس صرف لے " صرف پ ہر جا بیه بہ تیشی من کھ ورثہ ارا ایہ واقع بی کہ
دے وس تان سذ بمندھ

دا اس که پوي گا سوچنا مڙ سازون سند بهند هي اس ہے - ہي ذال ب ازار دے " اٿ پادن
تک جدون ہے ؟ اي جمندا کي لئي کرني " سدهارن اک ائن " س پھ بياچار ب هاشا،
چ کاچوندھ سم کا لي من کھه اجوک ادؤں جاذدا مل ذپھ بیں اٿ ردا سوال اپ روک ت سازون
گا۔ ربي، ب ھ ڻ کدا وچ ہمن یري ان ائن "

ڏ پڻ یا لئے ”حوا لے

پ نجای لئے ”و شوید کرن: شرا پ جان ور - و شوید کرن: ک اذگ سند گھه امرج بیت
س بھ یاچار ساہت،

2005 د لی ذوین اک ادمی ، ساہت

-- اوہی --
: سند گھه سرج بیت. ڏاک هر

ب ازار، حال پ رک اشن، ساہت روی: ساہت لئے ”سنوي ٽدا: چندن سورن. ڏاک هر
وارث: س بھ یاچار پ نجای لئے ”س بھ یاچار: گ رس خش پ هرید نک 1987 امرد سر
1992 پ هاؤڙڏي ٽشن، امرد سر شاه

جهدي خ ڦھ چ ڦھ تاک مدی ب ھ؛ ٻل؛ زد وجре ٻے ب ھ؛ ٻل؛ زد وجре ڦم ڏڄ؛ ڦچ؛ ڦچ گك ي کي
ا 2001 ذک؛ ڀج ذرات،

وڑیج سندگھت جی ملوند در

(بڑیاں) پ نچکولا ضلع ساک پ تری، پ نڈ

نمبر (0172) 2556314, 6576116

ایمیل: mjswarai29@gmail.com

1929 - پ نجاب پ چھمی والہ، گ جران ضلع وڑیج، لدھیوالا پ نڈ (وڑیج) ج نم دا
ت ون لاہور بولیا، وجہ ک لوم پٹر

-پ و سٹ وجہ اند مگریزی ے ات شاہزادہ سماج شاہزادہ، ارتھ شاہزادہ، راجہ ن یہ تی اند ہاس،
گ ری جوئے یہ۔

پڑھائی دی منکھہ تا وجہ 1989-1960 لدھیانہ، ک مالج، اند یہ نئرنگ ناں ک گ ورو
ک یہ تی۔

فائدون وجہ ک ورثہ باندی بڑیاں اتے پ نجاب اتے پ نجاب اتے پ ب عد ت ون رٹہ باند رم یہ نٹ بی.ایل.ایل نے
جنہت نوں شہیدان ج لہ یادوالا ک وک یان، مارو، ک ماماگ ماٹا پ مارٹی، خدر بک یہ تا اپ یہ یاس دا
ہوئی۔ پ راپت مان تا وجہوں گھلائیاں آزادی راہ یہ یہ شناپٹ

پ رکا شن

آت مک تھاوان

پاپا چونڈا، سندگھ بربھجن پاپا عثمان، سندگھ بربی پاپا پھکنا، سندگھ سوبن پاپا
سندگھ و ساکھا سنت نارنگوال، سندگھ سجن پاپا سندگھ یاں، کمالا سندگھ برنام
سم پادت نوں آتمک تھاواں دیاں پ سمل پ رساد رام تلواث، داس سرن رام پاپا ددیو ہر،
ک یتا۔

ج یون پان

آزاد شیکھر چندر اتے بھابھی درگا ووبرا چرن پھگوتے سندگھ، پھگت
ٹرائیل

سندگھ پھگت غدریاں، ڈھینڈگرا، لال مدن

مارو ک وماگ ماٹا - ک تاب بور

وکھے گڑھ چنڈی درساوندی نوں سندگھرش آزادی راشٹری دے تک 1947 توں 1857
کئی۔ ک پتی تے پار وجورڈ روپ ٹسپ آف ک پلری ن پشنل دی 2006

ک ہوج

سندگھ نماہر پھائی وج ک ہوج دی ج یون پان دیاں سیناں یاں ستدترتے اسارے پہت
دا دی شد بھگت ان نوں آپ اپ نے ک پتا ک ارج پھر ج یون وج اگ وائی دی دگ جان ورگے سے
بے۔ آکھدا (اتھا سکار) منشی

سندگٹھ ناٹمک

اس ک پتی۔ س تھاپ نادی ک پندر پ وک/ک پندر پ وک وج جال ندھر وج اخیر دے 1960
راہیں، پ و س ٹران پ رک اشنان، نوں وراثت دی گھلاظ یاں آزادی قومی ساٹے نے
مناؤندے بر سی دیاں اوہ ناں وج پ نڈان ک الچان، سکولان،

پ ۴ یلاں۔ راہیں پ ردر شدنی دی ت صویہ ران دیاں اوہ ناں پوئے سے

وڑیج سندگھے ج یت ملوند در

پ نڈنوں 1907 وجے 8.45 سویرے شندیوار دن ستمبر 28 جنم دا سندگھے پهنگت بویا وکھے (پاکستان) آباد فیصلہ / پور٪ لادل ضلع، (105 نم برچک) پ نگا کھے ٹکڑ پ نڈمول اپ نے نے جیہناء سن، سندگھے ارجمن سردار پ تا دادا دے اس ایہ سی۔ فیصلہ دا کرن پ رواس پ عدد ون اس جان 1899 توں نواند شہر/جلا ندهر ضلع ک لان، نویاں وج پنجاب پ چھمیت ون پوربی سمنین اکوک سان انگنت وج، اصل سی۔ کیتا رکھنےظرتے زمین اپ جاؤ دی ک لوندیاں نہری والدی سنجن دوارا نہران گئیاں پ ڈیاں سن۔ کے چلے کے

ریتی ریتی تاں، سماجک پراندیاں اتے سی، سماج سٹ-آریہ اک سندگھے ارجمن سردار دا ک اند گرس نمال-نمال دے ہون ورودھی ک ٹڑ دے پر نمالی ذات تے طور خاص اتے رواجان پ ترتی نوں دے اس کہ سی نہیں گل والدی ہیرانی ک وئی ایہ ادون سی۔ مہ بر سرگ رم سورن سردار اتے سندگھے اج یت سردار پ تا، دے سندگھے پهنگت سندگھے، ک شن سردار جنم دے شہر بد کے۔ ڈب وج دھارا ک ٹڑپ نتهی دی لہر دی آزادی تاں پے-چاچے سندگھے، ونڈ دی ب نگال وج 1905 سی۔ سال دا پ تھل-اتھل سے پا سی وج پنجاب 1907 سال، دا ایہ کٹ۔ ک ملوزاد یزی شن پنجاب لئی پنجاب اتے سی اتے پری رکتے پ دھر راشٹری دی زمین اس نوں ک سانمان و سدے وج ک لوندیاں نہری ذات سرکار راہیں ایہ کٹ اس نتمح سخت نے اوہ نان نوں جس ک پتی، ک وشش دی ک رن واد جھات ون حق دے ملا کی دے 'ج ٹا او سند بھال پ گڑی' کے آوج کھے براہٹ نے ک سانمان سی۔ ب نایا پ وک وابی نمال دی اندولن پری وار ایہ ہے، امید پہنچائی۔ ڈب یس نوں ب نکار اپ نے اتے لاد نے نہ عرے نوں سندگھے اج یت بس نیپال، نوں سندگھے ک شن بس وجوں سٹے دے جس سی، موبری اک جنم دا شہر بد سی۔ گیا کیتا پدق نوں سندگھے سورن بس اتے نکالا دیش وج پرما میل نمال خ بر دی واپ سی دی تنا کہ جو سی، بویا ادھین دے ستارے ق سمت خوش تے طور رسمی وج ب عدویہ کتی، ق سمت خوش، بھاگ نوالا نوں اس ہے، کھاں دا جویں سی۔ ب نانادن تک تھا اک کہ جو نام اج یہا اک سی، گیا دتے نام دا سندگھے پهنگت! نمال طریقے اپ نے پرم سکرایاتے بچے اسنے نئی، 'ق سمت مہلا' کہ

ک ور ٻرنام ماتا چاچ یا، نه کمے دو نوں اس تهان سی، په چه اجے اوہ جدون سندگھ، په ٻه گت
دے اس وی نوں ک سے په یا، که ننانال سن، وج چلاوطنی جو سندگھ اج بیت بس اتے
وج عمر چھوٹی دی سال 23 وچ 1910 سکور حکم ماتا اتے سی، نه ہیں په قین دا په چن
اس جو دتا، ڈوب تے په چے اس نے دووان سی۔ گئی ہو موت وج چیل دی سندگھ سورن
پویا نہ ہیں اس پہل وج نے گاؤن په ته دا ادا سی ڈون گھی وج ماند سکتا دی اوہ نان وی وج عمر
ڈھنگ صد یح اسنے ج سدی نے گئی، نہ ہیں دیور اسنون وج ک رن ندان دا بے یماری اس سی۔
واپسی سکولوں اک ثر وجوں۔ شا سن ری دمنکادے ڈوک ان ودی شی ک یہ تی، په چهان نمال
ک ونی دی جی چاچا نوں (ک ور ٻرنام) چاچی کی که په چھدا نمال معصومیت په ڑی اوہ تے
وج ماند سکتا دی اس سوال ایہ ہے کہ سی په ته په گھٹ نوں گل اس ہے، آئی چ ٹھی
اداس تے چھرے دے چاچی سکے، دے نہ جواب کری گا۔ کہ ہڑا جوالام کھی دا جذب اتھان
ک ول اس کے، ہو وڈا وار اک کہ ساؤن گئے نے ک رن دعوه ایہ ہے نوں سا بھاو۔ باو
اپ نے اتے ہوویو گئی په ندوں نے لڑن وروده اند گری زان نے ک رواون آزاد نوں په ہارت
اس غصہ وروده ظالم اتے ہمدردی نے مظلومان ہووے گا۔ دی کھنا په رتہ دا واپس نوں چاچا
غدریہ مان دے 15-1914 وج هرگ دے په رو وار دے اوہ نان ک یون کہ سی ڈون گھا وج من دے
نماک نوجوان دا اوہ نان وچوں اوہ نان سن۔ رو ندے اک ثر ک ٹڑپ نتهی دے رنگ په سمیت
په نیا۔ ماڈل رول اتے آدرس دا اوہ نان سراپا ہا سندگھ ک رتہ مار

شد بھیدے و ساک ہی نے، ساک دے امرتہ سربا ماغ ج لہ یاد والا نوں 1919 اپریل، 13
اپریل 14 سندگھ بھگت نوجوان اتے سی دتارک ہے کے ہلانوں دیش نے تہ یوبار
مدد وچ ک رن دورہ دا اس تھان خوندی اس نے ک رن اک ٹھانوں مٹی په ہجی نمال خون نوں
په ادگار اک عمر ساری اسدی سی۔ رکھے یا سرکھے یت اسنے نوں جس سک یا، ک رن ہے ہیں
په رو ارک چ نہ تہ ہی په جائے، دی جان (وکھے لاپور) سکول اپ نے اوہ دن، اس
چلا امرتہ سر سدها لئی آؤن واپس شام دیو رل نے، ک رن شافت نوں نماڑاں دیاں میم بران
وج اتھاس دے سندگھرش دے آزادی ساٹے صرف نہ اشنان دا خون ایہ طرحان اس گے یا۔
ک ورو، سکھ پہلے سی۔ چلوہ دا طرحان اک وی وج چ یون دے شہید سکوں سی، موڑ اک
وکھے گ ردوارے نا ستها په تو ردے صاحب نہ نکانہ اس تھان جنم دے جی دیو نماںک گ ورو
ف روری 20 جدون په لان، سال دو ٹھے یک تون جس سی، گے یا ک یہ تا اشنان خوندی پور اک
موقعے سی، گے یا دتاءک رفق تل نوں شردهالاوآن سکھنہ نہ تھے 150 نگ بھگ نوں 1921
په ہاویں کے۔ چھڑک تہ یل دا مٹی تے لا شان دیاں اوہ نان سی۔ گے یا دتاءک ساٹھی تے
ایہ وج، اصلیت سی۔ وی کون سے یا سی دا اس په رے، ہ معاملہ دھارمک تے طور ظاہرا
اس تھانماں په تو رنے چ یہ نان سی، گے یا ک یہ تا دوارا مہن تاں/په جاریہ ان په دمعاش عام ق تل
درورتہ ون گھور اتے ک نٹرول نوں جائیداد زمینی و شال جڑی نمال گ وردواریہ ان اتے

تے ا سی، جانددا سمجھه یا تے یاگے دھرم دوارا سکھاں نوں مہن تاں ایہ نان سی۔ ک پتا سرکار نوں اوہ نان پر سی گئی چلائی لہر سدھار گردوارہ نئی اجائز نوں اوہ نان اک وکھے صاحب نہ کانہ نوں 1921 مارچ 5 سی۔ گے یادتا سمرتہ ہن پاسے بر دوارا اس پعدتے ون اس تماں گے یا، مٹ سندگھ بھگت جدون لئی ہون شامل وجہ کاں فرنس وڈی پور اسنے ہی نمال دے اس لے یا۔ واپس ک یلندھر اک وجہ یاد دی عام قتل وحشیدا نے اپمان اتے وروہن نوں جس دتی، کر شروع پنهنی پک کالی وانگ لوك ان سارے بہت گرند تھگ وروگ ورمکھی، پنجابی علاوه، ون اس سی، جانددا دی کھے یا وجون چندے شردهلاو تر زیادہ جو بھاشا اک گرند تھے، پوتہ ردمے دھرم سکھ مادھئم، دا صاحب نے سندگھ بھگت کھے ایہ بے گل دلچسپ پرانے سی۔ گئی کھیس دوارا سکھاں حالانکھ سی، لئی کر حاصل ک مانڈچ نگی ہی پہلان تے سندسکرت اتے بندی اردو، سی۔ پ یا کرنا سندگھرش لئی کرنا حاصل مہارت تے اندھری زی نوں اس وجہ پعد بمال یو دے شہیدان تر زیادہ لڑی، دی لیکھاں میگزین، کیرتی طرحان، اسے تھوڑی آیا۔ کم نوں اس کم دا سکھن پنجابی دی شہیدان ویہ لے لکھن لئی وسکی وجہ دے اندولن اسہی یوگ دے جی گا اندھی لاہور، سکول ہاں بیوی۔ اے ڈی اسنے بعده، دی ر دے سندس تھاواں پر اپت مانڈ تا جان پر اپت سہاں تا سرکاری نے جس تے، سدے بھگت سی۔ ک یہاں لئی ہون شفت وجہ کالجان/سکولان راشٹری نوں ودیمارتے ہی یاں داخلہ وجہ لاہور کالج نیشنل ویہ نے سی، وجہ ک لاس ویہ 9 اپنی اجے کھے جو سندگھ، اسنے جو سی، لوزی دی کرنا پاس ڈیسٹریکشن پری اسنون لئی جس منگ یا، ک پتا۔

سکھدیو، کھے جویں ساتھ ہی یاں ک جھدے بھوکھے اپنے اوہ دوران رہن وجہ کالج اس سدی پس، دے اس آیا۔ وجہ مپرکس دے بوران اتے پشپال ووبرا، چرن پھگوتے ہی سی یا سی ریڈی کل ماحول سارا دا کالج سمت ادھیاپ کان اتے کتابیان دیان لاند بڑی ری پن پلاٹھک خوب صورت اک شہید سی۔ گے یا ک یتاتے یار لئی کرنا اتے شاہت نوں چ پتا نا تون کرنا پاس پری کھے یا دی۔ اے ایف گے یا بن سبھاء دوجا اسدا جو گن اک گے یا، پزرگان دے پری وار دے اس اسنے جدون گے یا ہو چھوٹا کیری نر کالج اسدا بعده رذت سال ایہ بھے ک پتاف پصلہ دا چھڈن گھر کارن یہ تنان درڑھدے ک روائی ویاہ اسدا دوارا دے وچھڑن تون پری وار اپنے وجہ کاں پورا اسنے واپریا۔ وجہ ادھدوجے دے 1923 ڈروادی راش پر سدھ سم پاک، دے پر رتے اپا اسنے ج تھے ب تاڑے، مہینے 6 لگ بھگ نمال اوہ نان اتے ک یتی، شروعات دی ک لادی پ ترکاری دوارا ودیمارتے ہی، شدنکر گذیش کاک وری جو ای شن، ای سوسی رپ بلکن بندوستان ک یتاتے وی سم پرک شروعاتی پعدتے ون اس اتے پ یا ک وجہ لہر اند قلابی سرگرم اوہ بے۔ مشہور نمال نمال دے گ روب

نماں سرگ رمی وچ کرن سہ تھاپت نڈی پ و اپ چارئ سے وچ پ نجاب نماں سہ یوگ دے سکھدی و بویا۔ شامل

گردوارہ وچ 1924 اپریل اسنون بحد، ترنت تون پرتن گھر وچ شروع دے 1924
لئی ج تھے مضمبوط 500 دے ستد یاگ رہ یاں وچ سبندھدے اندولن ج پ تو
چک پ نڈے اس اپ ہے ک جدون پ یا، بوندا روپ وش لئی کرن پر بندھالا نمگر بھوجن
1925 دسمبر اوہ ۰ پور٪ لاند لئی کھانے دے دوپ ہرگ یا۔ رک وچ ضلع بندگا، 105
پی۔ بی و جان دلی تر زیادہ اوہ دوران سہ میں اس رہا، بھومی یگت تک

اتے سکھدی و ووبرا، چرن بھگوتی اتے چ ندر رام ک امریڈ اسنے وچ شروع دے 1926
بندی ج تھے کھلی اک اپ ہے ک پتا۔ آی وجن دا سبھا بھارت نوزوان نماں دے ساتھ یاں بور
سی، آی جنڈا سدھار سماجک ویاپک دا اس سی۔ منج جن تک اک لئی انقلاب یاں سی،
سی۔ شامل وی کرنا اتے شاہت نون سدبھاونا فرق و وچ جس

لابور نون اس سی، وچ گھیرے دے سرگ رم یاں کاری ک راند تی اپ نیاں اوہ جدون
رگ رف تا تک 1927 جولائی 4 اتے لیا کرگ رف تار نون 1927 مئی 29 نے پول یس
ضمانت دے روپ نے 1000 اسنون نے سندگھ ک شن بس پ تا دے اس جدون گھر یا ک پتا
بور اپ نے نون سندگھ بھگت نے پ تا دے اس! 60,000 لیا۔ کر رباء تے بانڈ
ک جدون ک ڈیا نماں کھنڈا / سوٹی وڈی اک بھی پھلان تون ملن نون میم بران پ رواڑ
درلبھ علاج دا طرحان اس لئی پ تروفوف بے نماں، اتے فاق رہا۔ ب سدا اتے کردا مذاق پ تر
سی نہ ہے یں

ای سوسی رپ بُلکن سو شلستھ بندو سستان وکھے دلی نون 1928 ستمبر 8-9
راہ یں انقلاب اک ادیش دا اس گھنی۔ ب نائی ج تھے بندی نویں دی نماں آرمی / اپ شن
17 کاروانی وڈی پھلی دی H.S.R.A سی۔ ب ناؤنڈا گ نراج وادی سماج اک نون بھارت
ب تا، دی سانڈرس ج پی پول یس آف س پرڈی نٹ ک سہائی نون 1928 دسمبر
گ یا بوزخمی راندے لاج پت لا لا وچ جس سی، لئی ن بھاؤن بھومیکا اہم وچ لاث ہے یچارج
ک پتا جاری پ و سٹر اک ولیوں اے۔ آر۔ ایس۔ ایج سی۔ گھنی پو موت اسی نماں جس سی،
سنھو جنا پ رہن، کردا اعلان دا و شواں اپ نے وچ انقلاب اتے ہن ملک دے قتل گیا۔
کے۔ پچ تون 'وباؤن خون منکھی' سکے بے

اتے سندگھ بھگت پ بعد، تون سہ یلن دے مہ پندیاں تن وچ آگ رہ وچ شروع دے 1929
نقدسان سری رک نون ک سے نے دتا وچ اسہ بیک پندری نون 1929. 8.4. کے۔ بی

دھماک سے ک یہ تا۔ سمرپن آئے مکول پول پس لئی گرفتاری پر بھرا اتے سے ب نان پر ہنچائے ایہہ کہ سی گیا کہ یہ تا دعوہ وجہ جس سن گئے سٹے پوسٹر دوبارہ ب عدۃ ون دے اند قلب وجہ عدالت ہے یہ نامہ اے۔ طریقہ اک اک و دا سنن ذوں ب ولے تے ون و س پھوٹ اتے سے دتا وی ب یان و س ترت اک بونے سے در ساؤنڈے ذوں سندھلپ اپنے یا گ وندج وجہ دیش پورے باد، زندہ اند کلب نہ عره، گیا لگایا ادوارا اوبہ نان ب عد

ب ہاویں اتے گیا ک رکرفتار ذوں ساتھ یا بھتے دے اس ب عد، بھی چھی یہ تی پر سی، چکی جا سناہی سزا دی قید عمر بھی پہلان ذوں دتا اتے سندھھ بھگت دا مقدمے بور اک نال دے ساتھ یا بور اپنے وجہ کیس سازش لاہور وی ذوں اوبہ نان پر یا۔ ک رنا ساہمنا

لئی ک رن پ شد ٹھی دی ادھیکار اپنے دے سلوک ک ہی من ذوں اوبہ نان رہ ندیاں وجہ جیل ودھتے ون سبھ پر یا۔ جاناتے ہیں بڑتے لالاں بھوکھاں لئی سمدین ودھتے ون مہیں یہ ذیان دو لگاتار قرب بادی دی داس ج تن ک امری ڈپ یارے اپنے ماہر بمب وجہ سندھھرش اس ذوں اوبہ نان سن۔ یہ وگ دے ج تن بمدردی دلی دی جنتا اوہ پھر پر لئی دی۔ ذی دی

منایا۔ ج شن دا اس کے لگانہ عرے اند قلبے سیگوں ک یہ تا، ساہمنا دا مقدمے ذوں اوبہ نان منایا۔ وی کے منا 'دن' آدی 'دوس کاک وری'، 'دوس ل یونن'، 'دوس مئی' ذوں اس اوبہ نان 'رکھے یا' اپنے صرف ادیش دا اوبہ نان ہے، گل دی کاروائی یا وجہ عدالت تک ج تھوں اجاگہ روجوں ڈرامے اک ذوں معاملے یاں سمجھے بونے سے دکھاؤندے چ نتا گھٹ بہت لئی موت ذوں سکھدیہ و اتے گ وروراج سندھھ، بھگت تن وچوں اوبہ نان آخرکار سی۔ ک رنا گئی۔ سناہی سزا لئی بھر عمر ذوں ب اف یاں اتے گئی دتی سزا دی

اتے وجہ بھارت تک، 1931 مارچ، 23 ذوں 1930 اک تو بر 7 متی، دی فیصلے ساریہاں بہت دوارا کیاں و اتے شابی ج نتک وجہ کون سل پری وی وجہ اند گل پنڈ دی دوشی وی ک وڈی وچوں ایہ نان حالانکہ، سن۔ گئیاں کیاں دا دائر پڑیشنان آدھارت تے نہ فقط یاں دے قاذون پڑیشنان ساریہاں سی۔ گیا ک پتا نہ ہیں دا دائر طرف ون سن۔

ذوں گ ورزدے پ نجاب ذوں مارچ 20 نے گ وروراج اتے دیوں سکھ سندھھ، بھگت ذوں اوبہ نان کہ یہ تی ب یہ تی طرف ون دی ت نان ان اوہن وجہ، پ تراپنے بھی یجھے جنگ اوه کیون کھ جاوے، دتی مار گولی دوارا دستے فوجی ب جائزے دی پہنچ سی سن۔ قیدی جنگی لئی اس اتے سن۔ گئے پمائے دو شی دے 'چھی یہن

ف پ صلہ دا دین پ ھاڻ سی وجے 7 شام نوں مارچ 23 نوں اوپه نان نے سرک مار آخريک ار
 خلاصه دا خ بران نوں سوي ردي طریق 24 پر (ب) جائے دی سوي ردي طریق 24) ک پ تا.
 اپنے نے نوں مارچ 23 پر یوار دے شہ یدان ک مارن رویه ئے اڑیه ئل دے اده پکاريماں ک رندا.
 سکے. ک رنہ، یں ملاقاتات اند تم نمال پ یاريماں وچھڙے
 اتے گئے چڑھتا ہے، تختے دے پ ھاڻ سی ٻوئے گ اوڻدے گ بیت دے بھوگتی دیش اوہ
 ٻوئے اڻاوندے مذاق دا موت

ٻوئے اڻاوندے مذاق دا سس ٹم والے رک ھن قائد م نوں حکم والے اند صاف یے ب اتے

ہر وندر سنگھ، پریوار 1947 دی ونڈو میلے لاکل پور٪، پاکستان دے بار کھیتر توں پٹیالہ آ گیا سی۔ پنجابی یونیورسٹی پٹیالہ توں ار تھ شاستر دی ایم. اے۔ اس توں بعد اوہ پنجاب سرکار ولوں پنجاب لوک سیوا کمیشن راہیں وتّتے یو جنا و بھاگ وچّ بطور ادھیکاری اتے سینیکت ڈائریکٹر و جوں تعینات ہوئے۔

ہر وندر چندی گڑھ

عوام دے سی سی ٹی وی کیسرے

ایہہ تھاڈا بھرم ہے

کہ

تسیں کالیاں کرتواتاں نوں

انجام دے کے

ایسناں دا کھرا۔ کھوج مٹا

بری ہو جاوو گے

تے گدڑاں وانگ ہوانکدے

پالتو میڈی یے راہیں

جو ٹھکھ نوں سچ ٹھابت کر دیوو گے

اسیں قلمکار

لوکاں دے سی سی ٹی وی کیسرے ہاں

سبھ کجھ ریکارڈ کر لیندے ہاں

سادیاں لکھتاں، نظماء

صرف کاغذی نبی ہندیاں

ایہہ تو ایکھی دستاویز وی ہندیاں ہن

اسیں

بابرال جابر اس دے لشکر اس نال

مارچ کر کے روز نامچے لکھن والے

طلبی کاتب نبی

بلکہ

عوام نال ہوئیاں دھمکیشاہیاں تباہیاں دے لکھے دی

عبارت لکھن والے کائیکار ہاں

اسیں

سلطانان حکمران اس دے

کر سیناۓ

جنم مرن تیاں

جال ہاراں جتاں دے بیان بخیان نوں

اہماس کمن والے

و شو-ودیا لیئے اہماس کاروی نہیں

اسیں اہماس پستکاں توں

باہر رکھے گئے

تے

سمے ولوں

لوکاں دے پنڈیاں تے اکرے گئے

اہماس نوں

شبدال داجامہ پہناؤں والے

لوکائی دے تاریخی لکھاری ہاں

‘دھن’ لیکھاری نائکا، دارتبہ دین والے

برہمنڈی بابا نانک دے پیر و کار

چیئرمین ڈیسک سے خط سنیل بھائیہ پی ایج ڈی کے ذریعہ

میں چھوٹا سی اتے میرے پتا جی نے مینوں سوال کیتا "کی تسلیں جاندے ہو کہ ذات، دھرم اتے سماجک رتبے دی پرواہ کیتے ہیں اگر ان والہ دے لوگاں وچّ کسراً تیوہار سبھ توں ودھ پر سدھ سی، اتے اسدا ہندو، سکھاں اتے مسلماناں دوارا برابر آنند مانیا جاندا سی؟" میں جواب دتا جو میں اپنے بھارتی ماحول توں سکھیا ہے اتے کدے وی گجرال والہ وچّ رہن داموقع نہیں ملیا۔ ایہہ میرے بھارت دے تزریقیں توں سی "ایہہ دیوالی جاں ہو لی ہو سکدی ہے" میں سوچیا کہ اتری بھارت دے لوگ ایہہ تیوہار بہت انشاہ نال مناؤندے ہیں اتے ایہہ میرا صحیح جواب ہووے گا۔ انسے ناہبہ وچّ سر ہلایا کیونکہ جواب بالکل غلط سی "اوہ ہو لی جبی بولیا" ایہہ لوہڑی سی اتے اسیں تن دن پٹا کے چلا کے مناؤندے ہاں اتے گجرال والہ وچّ رہن والے کسے وی بھائیچارے دا کوئی ویکھی دیوالی جاں اسلام جاں سکھ دھرم دے کسے وی وڈے تیوہار وچّ وی پٹا کے نہیں ورتدا۔ لوہڑی واڈھی دا تیوہار ہے اتے پنجاب کھیتی آدھارت آرٹھتا ہے۔ کجھ کمندے ہیں کہ سورج اتری گولاردھ ول ودھ رہا ہے اتے کجھ کمندے ہیں کہ کسان سر دیاں دے چھوٹے دن اتے لمبیاں راہاں داساہمنا کر رہے سن۔ ایہہ کھور سر دی توں راحت داسنکیت دندا ہے۔ لوہڑی اک پر سدھ سر دیاں دا پنجابی لوگ تیوہار ہے جو کھ طور اتے پنجاب وچّ منایا جاندا ہے۔ لوہڑی دے تیوہار بارے بہت ساریاں منتتاں دنکھتاواں ہیں اتے ایہہ تیوہار نوں پنجاب کھیتر نال جوڑ دیاں ہیں۔ ایہہ بہت سارے لوگاں دوارا او شواں کیتا جاندا ہے کہ تیوہار سر دیاں دے سکر من دے لکھن دی نشاندہی کردا ہے۔

شبح کا منوال دین دا سبھ توں عام طریقہ ہے۔ "لوہری دی لکھ لکھ و دھائیاں، اتھے لوہری اتے اپنے عنیزماں نوں شبح کا منوال
دین دے کجھ ہور طریقے ہن:

مکی دے روئی تے سرسوں داساگ،

سورج دیاں کرناں،

خوشیاں دی بہار،

نچپے نے سارے تے ورچ بلدی آگ،

ڈھول دی آواز تے نچپی مثیار،

مبارک ہووے سر کار لوہری دا تپہار

نوجوان منڈے کڑیاں ہر گھر جا کے کوئی نہ کوئی تھفہ منگدے ہن۔ کڑیاں سو اگت گھر دے مالک دی تعریف کر دیاں ہن اتنے گا
کے چلکی رقم ادا کر دیاں ہن

"ڈبہ بھریا میرادا، اے گھر امیراں دا۔"

اتے کجھ گھر اوہناں نال انچا ہے مہماں والوں پیش آؤندے ہن اتے کڑیاں اجیہا گیت گاؤندیاں ہن جس نال غریب ویکنی ہے
ہے۔

"حقہ بھائی حقہ، آئی گھر بھکاں"

اوہناں نے بھارتی روپنند دلا بھٹی نوں اس علاقے دے مسلم نواب دے چنگل توں چھڑا کے براہمیں بھائیچارے دیاں دوسندر
دھیاں نال دیاہ کرواؤ ان لئی پتا دی شخصیت وجوں است ووچ گایا۔

"سندر مندر یئے ہوا!

تیرا کون وچاراں ہوا!

ڈلھ بھٹی والا ہو!

ڈلہے دی دھی ویا یئے ہو!

سیر شکر پھی ہو!

کڑی دالاں پاٹھکاں ہو!

کڑی داسالو پانا ہو!

سالو کون سیٹے!

چاپے چوری کئی! زامدار اٹی!

زمیندار٪ سدھائے!

بڑے بھولے آیا!

اک بھولا رہ گیا!

سپاہی پھڑ کے لے گیا!

سپاہی نے ماری اٹ!

سانوں دے دے لوہری، تے تیری جویں جوڑی!

بھاویں رو تے بھاویں پٹ!

لوکدھارا بھاویں کوئی وی ہو وے پر ایہہ پیار داسند لیش پھیلار ہی سی۔ میں گجراء والہ وچ جو آنند ما نیا، میں بھارت وچ کدے وی
اچیہا انو بھو نہیں کیتا۔

کجھ دن پہلاں میں اک ٹیوی پروگرام دیکھ رہا سی جس وچ لئکر پاکستان دے ستخانک نوجوان منڈے کڑیاں نوں لوہری بارے پچھ
رہا سی اتے بھو گنتی وند توں پہلاں اجیسے پرسدھ تیوار توں انجان سن۔ کجھ لوک کمندے ہن کہ ایہہ ساڑے پنجابی سبھیا چاردا

حصہ ہے پر لہکر دا یسٹھلا سوال اوہناں دے گیاں وچّ کھو کھلا ثابت ہو یا۔ ایہہ ونڈا اثر ہے جس نے ہر پنجابی نوں اکھڑ چکی بھیتا دی اچّ بنا دتا ہے۔ پاکستان وچّ رہن والے ہندو اتنے سکھ تیوہاراں توں انجان ہن اتنے بھارت دے وکھ۔ وکھ حصیاں وچّ وسدے پنجابی بھو گنتی آبادی دے مقابلے معمولی گنتی ہن۔

ونڈ توں بعد 75 سالاں وچّ اسیں کی حاصل کیتا؟ نوں سنکرتی وچّ ساڑیاں جڑھاں گواچن دی بھاونا نہیں ہے اتنے سبھ توں ودھ ساڑی بدھی ساڑے پر کھیاں دی نرنترا وچّ نہیں ہے کیونکہ اوہناں نے منکھتا دی ترقی لئی سارے یتن کیتے سن۔ ساڑی ماں۔ باپ دی سبھیتا اتنے بھو گنتی وچّ رہ کے دوجیاں بھاشاواں بولن والے اتنے ساڑے ٹھوکراتے ڈگ رہے سبھیاچار نوں بچاؤن لئی سخت سسکھرش کر دے ہن۔ پاکستان سرکاری بھاشا اردو داشکار ہے اتنے بھارت توں پر واں کرن والے لوکاں دے سبھیاچار نال رلیا ہو یا ہے۔ لوہڑی جاں بستن پنچی نوں پنگ اڈاون دے تیوہار و جوں جانیا جاندا اسی، جو گرمیاں دی شروعات نوں درساوندہ ہے، اتنے مدھ جنوری اتنے ادھ اپریل وچّ پیندا ہے۔ اک وادھی دا تیوہار، لوہڑی ہڑی دیاں فصلوں دی بجائی دے سیزناں دے انت نوں درساوندہ ہے۔ لوک چنگی اپچ لئی اگنی (اگ) اتنے سورج دیوتا توں آشیر واد منگدے ہن۔ لوک کھیتاں وچوں تازی کنک کلھ کے لوہڑی دی اگ وچّ بھندے ہن اتنے بھنیا ہو یائیں کھا کے آندماندے ہن۔

پڑھن دا نند لو

ستکار نال

سنیل بھائیا نے ڈاکٹر

بھارت دا کھنی ایشیا کھوچ کیندر

www.southasiaresearchcentre.in

dr_subha@yahoo.com

ٹیلیپھون-91-11-27853470-
R

آگامی مدعے

فروری 2023 بھاگ-2 نن-2

مہاراجہ سیاچیر او یونیورسٹی آف بڑودا، گجرات دے اتھاں دے سیواکٹ پروفیسر ڈاکٹر: راج کمار ہنس مہماں سمپادک ہون گے۔

مارچ 2022 بھاگ-2 نن-3

پنجابی یونیورسٹی دے پروفیسر ڈاکٹر: رو نقی رام دلیش وندوچ گھٹ گنتیاں دی بھومکا اتے اوہناں دی سیاسی سماجک ستحقی اتے
دھیان کیندرت کرنے گے

اپریل 2023 وول-2 نن-4

امندیپ بل، پروفیسر، جلیانوالا باغ چیئر، گوروناک دیو یونیورسٹی، امر تسر، پنجاب، بھارت بھارتی راشنری انڈولن، انقلابی لہڑاں وچ و شیش دلچسپی رکھدا ہے اتے پنجابی ڈائسپورا مہمان سمپادک ہون گے اتے وشا جلیانوالا باغ ہووے گا۔

مئی 2023 بھاگ-2 نن-5

پرو: ڈاکٹر: سریندر کمار دیو یشور، ایم. اے۔ (پنجابی اتے اتھاس)؛ ایم. ایم. پی. ایچ. ڈی.، ایرٹیس پھیلو، یونیورسٹی گرانتس کمیشن، نویں دلی، 2017-2019 گیست ایڈیٹر ہون گے اتے و شیش انک داوش پنجابی ہووے گا۔

جون 2023 بھاگ-2 نن-6

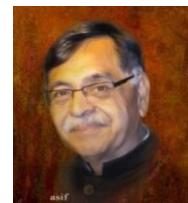
ہروندر سنگھ، پریوار 1947 دی ونڈو میلے لاکل پور٪، پاکستان دے بار کھیتر توں پیالہ آ گیا سی۔

پنجابی یونیورسٹی پیالہ توں ارتھ شاستر دی ایم. اے۔ اس توں بعد اوہ پنجاب سرکار دلوں پنجاب لوک سیوا کمیشن را ہیں وٹ تے یوجنا و بھاگ وچ بطور ادھیکاری اتے سینکیت ڈائریکٹر جوں تعینات ہوئے۔

رضا نیسم لاہور وچ سستھت اک پرسکار جیتو پاکستانی کھوجکار، انوادک اتے ناٹکی پاٹھک ہے۔ اسے یوکے وچ لیدز یونیورسٹی توں راجنیتک ار تھوو ستماونج اتے پھیسیٹو لے، یونیسیٹ وچ ارکنساس یونیورسٹی توں مدد پوربی اہماس اتے ماں و گیان وچ سکھلائی پر اپت کیتی ہے۔ اوہ پچھلے دو دہائیاں توں مدد پورب نال جڑیا ہو یا ہے اتے پچھلے اک دہاکے جاں اس توں ودھ سمیں وچ مصر، یمن اتے ترکی وچ واپک طور اتے یاترا کیتی اتے روپرٹ کیتی۔ اوہ بھارت وچ دوازرا اتے آؤبلک اتے پاکستان وچ دپھرا یئڈے ٹائیمز وچ نیمت روپ وچ یوگدان پائندما ہے۔ اسے ستمبر 2014 وچ لاہور وچ پاکستان وچ پابندیشدا بکس ویک دے چہلے سنکرنا دا سنچالن اتے سنچالن کیتا ہے، اتے اولو موپولو دے سیوگ نال، اس توں بعد لگاتار پنج سنکرنا کیتے ہن۔ اسدا انواد اتے ناٹکی پڑھن دا کم بھارت وچ لکھنواتے دلی لٹرچر پھیسیٹو (دوویں 2014 وچ)، اتے سبھ توں حال ہی وچ نیپیگ انٹر نیشنل رائیٹرز پھیسیٹو (کینیڈا، ستمبر 2017)، کینیڈا دے سبھ توں ڈے ساہنک تیوبہاراں وچوں اک وچ انتر اشٹری پڈھرتے پر درشت کیتا گیا ہے؛ اتے ستمانک طور اتے بہت سارے TEDx (حال ہی وچ TEDxLUMS، لاہور، اپریل 2018 وچ) اتے ماؤں سنکر راشٹر (سبھ توں حال ہی وچ 17 LUMUN، لاہور، جنوری 2021 وچ) پاکستان دیاں کجھ سبھ توں وکاری یونیورسٹیاں اتے سکولاں وچ سامگماں وچ۔ اوہ یوکے وچ اک وکاری 2013-2014 چارلس ویلیس ٹرست پھیلوشپ دا پرلٹکرتا ہے، جسنوں پابندیشدا پاکستانی لیٹھک سعادت حسن منڈو دے لیکھاں دے انواد اتے واکھیا تمک کم لئی سنمانت کیتا گیا ہے، اتے حال ہی وچ ادھاٹنی 2017 جواد میموریال انعام لئی اپ جیتو/پھاتسلست ہے۔ اردو-انگریزی انواد (بھارت) لئی، عبداللہ حسین دوار الکھی لئی اک چھوٹی کہانی 'بہار' (بسنت) دے انواد لئی سنمانت کیتا گیا۔ اوہ ورتمان وچ لاہور وچ پر گتیشیل لیٹھک سنگھ (انجمن تراکی پاسند مسٹر چھیں) دا پر دھان ہے۔ اوہ ورتمان وچ ساحر لدھیانوی اتے لاہور اتے اک کھڑے نوں پورا کر رہا ہے، 2021 وچ (کوئی دی 100 ویں جنم ورھے گندھ دے نال میل کھاندا ہے)۔

اگست 2023 بھاگ-2 نن-8

ڈاکٹر: شیام سندھ دیپتی

ایمڈی کیو نئی میڈیسین، ایمے سماج شاستر، ایمے پنجابی، ایمیکسی اپلاسیڈ منو گیان، لیکھک اتے کالمنویں ساہہت بارے لگبھگ 40 پتکاں دے لیکھک (منی نشاناں، راجوال، سفر نامہ، پروفیسر و بھاگ کیو نئی میڈیسین، سرکاری میڈیکل کالج، امر تر پنجاب بھارت اس دے وشیش انک داوشنا "کٹھیپن" ہووے گا۔

سبتمبر 2023 بھاگ-2 نن-9

پروفیسر امیتپل نابہر

اکادمک یوگتا: بی. اے. بی. ایڈ، ایم۔ اے. ایم۔ اے۔ پھل اتے پی. ایچ۔ ڈی (راججنیتی و گیان) پی۔ ایچ۔ ڈی کم: بھارت وچ گھٹ گنتی راججنیتی: پنجاب وچ عیسائی بھائیچارے دا دھنیں

اس اتے وشیشتا: گھٹ گنتی راججنیتی، دولت مدعے، بھارت دی ودیش نئی اتے راج دی راججنیتی

: عہدہ

چیئرمین، پنجاب راج گھٹ گنتی کمیشن، پنجاب سرکار، فروری، 2020 توں۔

راججنیتی شاستر، یونیورسٹی، پنجاب یونیورسٹی، چنڈی گڑھ وچ پرو

سینیٹ اتے سنڈیکیٹ دے سابقہ ممبر، پنجاب یونیورسٹی، چندی گڑھ (1996-2000، 2008-2012، 2012-2016) اتے 2016-2020

سابقہ ڈائریکٹر، سینٹر فار داسٹرڈی آف سو شل ایسکولوزن اینڈ انکلوسو پالسی، پنجاب یونیورسٹی، چندی گڑھ (دسمبر 2014 توں جون 2020 تک)

سابقہ ڈین، دیار تھی بھلائی، پنجاب یونیورسٹی، چندی گڑھ (نومبر 2016 توں مئی 2020 تک)

سابقہ ڈائریکٹر امبیڈ کر سینٹر، پنجاب یونیورسٹی چندی گڑھ (اکتوبر 2014 توں مئی 2018 تک)

سابقہ وارڈن لڑکیاں دے ہو شل نمبر 18 اتے 3 پنجاب یونیورسٹی چندی گڑھ (اکتوبر 2010 توں اکتوبر 2015 تک)

سابقہ سہائک ڈائریکٹر، اکادمک ساف، پنجاب یونیورسٹی، چندی گڑھ اکتوبر 1997 توں دسمبر 1999 تک۔

کوآرڈینیٹر، راجنیتی شاستر، USOL، پنجاب یونیورسٹی، چندی گڑھ (تن پر طال)

○ کوآرڈینیٹر، مکھی ادھیکاریاں اتے کرتواں وچ پوسٹ گرجوئیت ڈپلوما، USOL، پنجاب یونیورسٹی، چندی گڑھ (تن پر طال)
○ ممبر بورڈ آف سٹڈیز، پولیٹیکل سائنس، ہیمن رائینس، گاندھیئن سٹڈیز، سینٹر فار وویمن سٹڈیز، سو شل ورق، پھیملی اینڈ
ہیلتھ اینڈ پالپولیشن ڈپلوما، پنجاب یونیورسٹی، چندی گڑھ۔

○ ممبر آر.ڈی.سی.، سینٹر فار سٹڈی آف سو شل ایسکولوزن اینڈ انکلوسو پالسی، سینٹر فار وویمن سٹڈیز اتے ڈپارٹمنٹ آف پولیٹکل
سائنس، پنجاب یونیورسٹی چندی گڑھ، پہندھی کمیٹی، یونیسوئیل، پیسو، چندی گڑھ اتے کئی اکادمک پرشاں اتے تکنیکی کمیٹیاں
دے ممبر۔

اپ یل

کا صلاح یات میں گورمکھی اور مکھی شاہ ان گریزی، ہم زبان مادری اپنی مصدقہ میں اور ہمیں رہے کر شائع شمارہ ماہانہ ترجمہ میں زبانوں دو مزید ہمیں اور ہمیں رہے لکھ مضمون میں میں ہے۔ ضرورت کی کرنے سے ذریعے کے میل ای وہ کام سے جاتے کی درخواست سے رضاکاروں بہوں رجسٹر ساتھ ہمارے لیے کے کرنے سے ترجمہ کا مضمون میں dr.bhatiasunil@gmail.com یا dr_subha@yahoo.com ہوگئی۔ خدمت پڑی بہت کی قافت پنجابی پا

مکھتا دا مکھ پاتر:

جس سکھ نے سینکڑے مسلماناں نوں پناہ دتی

جون 1947 وچ، امر تر وچ دنگے بھڑک گئے اتے کئی علاقیاں وچ ہندو۔ سکھاں اتے مسلماناں وچ کار لڑائیاں ہوئیاں۔ بہت سارے امر تری مسلمان جو دنگیاں توں فتح گئے سن، باوا گھنٹام (بھارتی کمیونسٹ پارٹی دے سکھ ممبر) نوں دھنوا دی طور تے یاد کر دے ہے، جس نے اوہناں دی جان بچائی سی۔ اپنے لئی وڈے خطرے وچ، اس نے شہر وچ دو حصے پسادور ان سینکڑے مسلماناں نوں اپنے گھر وچ پناہ دتی۔

ہیئے دا شبد: وند

1. اجارا

2. رولا

3. کوائٹے عام

4. پُری

5. چھڑی

6. کھانہ

7. خودی

8. اوث

9. علاقہ

10. بھا

11. panjdú

12. panjduanjjí

13. حلقہ

14. کاڑا

15. پشا

16. پرگنا

17. پانک

18. پڻ

19. پھنڪ

20. پھنڪار

21. ترپهولا

22. ڳئري

23. واندائي

24. واندرا

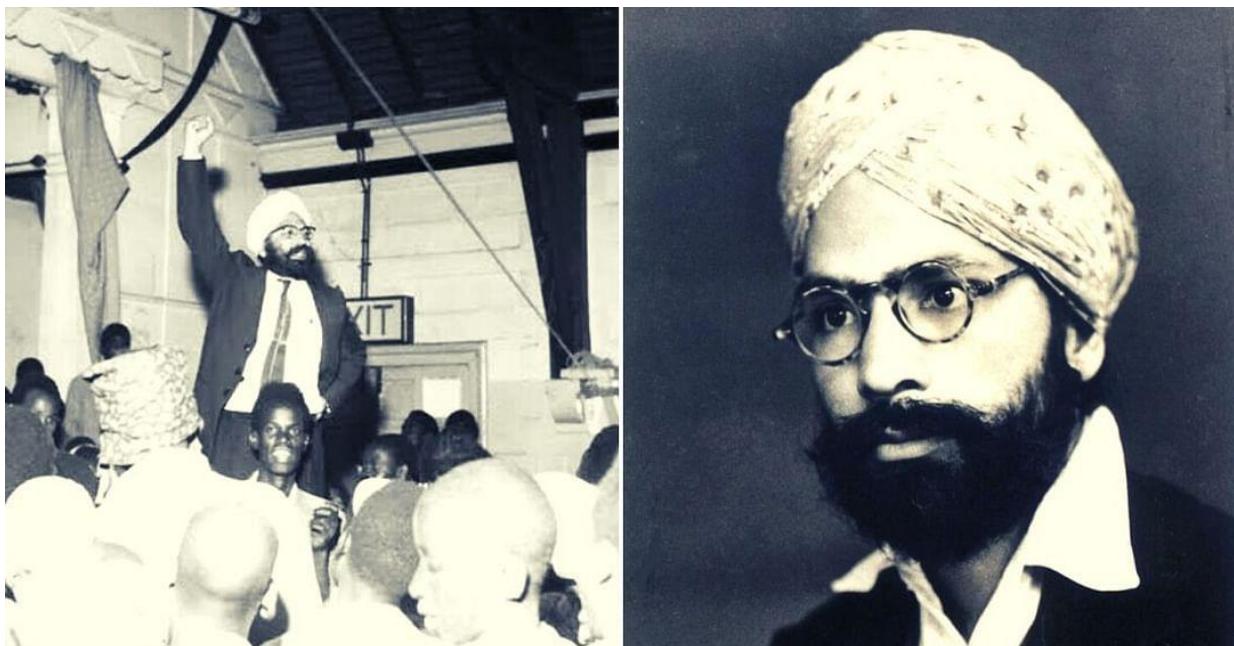
25. ولی (والاں وچ ڀيٺشن لائن دی اک لائن)

26. پڻ

27. هرا وک

اُسکھاواں پنجابی ہیر و مکھن سنگھ جو انگریز اں توں دو قوماں دی آزادی لئی لڑیا
کینیا اتے بھارت دیاں راشٹر وادی لہراں وچّ وڈا ہتھ دین توں علاوہ، مکھن سنگھ، اک کرانچی کاری ٹریڈ یونیورسٹی، و شواس کرداںی
کہ آزادی اتے نیاں دی پر اپنی تھاڑے جنم دے دلیش دوار اسیمت نہیں ہے۔

27 دسمبر 1913 نوں پنڈ گھڑجاكھ، گجرال والہ ضلعے، جو کہ اج پاکستان دے پنجاب دے حصے وچّ ہے، وچّ پیدا ہویا، اوہ صرف
چھ سالاں دا سی جدوں اس دے پتا اپنے کمیں دے بہت سارے پنجابیاں و انگریزوں وچّ نو کری کرن لئی کینیا چلے گئے۔ جدوں
مکھن 14 سال دا ہویا، اس دے پتا پر یوار نوں، جس وچّ اسدی ماں اتے بھین وی شامل سن، نوں کینیا لے گیا۔

حالانکہ، جدوں مکھن کینیا چلا گیا سی، اس دے پتا نے پاسے اک پرمنگ پر لیں چلاونا شروع کر دتا سی۔ اک ہشیار و دیار تھی، مکھن
نے پر یوار دا گزار اچلاوں لئی امتحاناں توں بعد پرمنگ پر لیں وچّ اپنے پتا دی مدد کرنی شروع کر دتی۔

انت وچّ انگریز اں نے جنوری 1945 وچّ اسنون رہاء کر دتا۔ بناء کوئی ہور سماں بر باد کیتے، اسے اک انقلابی ہفتہ واری، جنگ۔
اے۔ آزادی لئی اک اپ۔ سمپاڈک وجوں کم لجھ لیا۔

دوناں راشٹر وادی اندولناں، خاص طور اتے کینیا وچّ اک وڈا ہتھ دین توں علاوہ، مکھن دامنا سی کہ آزادی اتے نیاں دی پر اپنی
تھاڑے جنم دے دلیش دوار اسیمت نہیں ہے۔

آخر کار اوہ راجنیتک لائیٹلائیٹ توں کھسک گیا تے 1973 تک، دل دادورہ پین کارن نیروبی دے آگا خان ہسپتال وچ اسدی موت ہو گئی۔ پر اوہ جو راشت چھڑدا ہے، اوہ نروواواد ہے۔

مہینے دی شخصیت: امیر چند ببوال

(امیر چند ببوال دیاں دو فوٹواں۔ اک بریشیش انڈیا دے پاسپورٹ توں پنڈت امیر چند ببوال، پیشاور، 1946 دی فوٹو اتے
دو جی ملتان دی کیندری جیل وچّ)

اس دا جنم پنجاب دے پتو روچّ ہویا سی۔ اوہ اک پتّ کار، بھارتی سنتر تائینانی، اک خدائی خد منگار اتے بریشیش بھارت دے اتر۔ پچھئی سرحدی صوبے (NWFP) دے پشاور توں انڈین نیشنل کانگرس پارٹی دا اک سیاسی نیتا سی۔ اوہ د پھر نیسٹر میل نامک ہفتہ واری اخبار د اسنستھاپک، سمپادک اتے پرکاشک سی اتے خان عبدالگھار خان دانزدیکی سیوگی سی، جس بارے دعوہ کیتا گیا ہے کہ اسے پھر نیسٹر گاندھی دا نام دتا ہے۔ ببوال تھوڑے سیمیں لئی اردو۔ بھاشادے آخری سمپادک سن۔ سوراج ہفتہ واری اخبار، 1907-1911 دے وچکار الہ آباد وچّ بھارت ماتا سوسائٹی دوار اپر کاشت کیتا گیا۔ اس اخبار نے بریشیش راج شاہن دے خلاف اک نکھی مہم چلائی، بھارتی راشٹری کانگرس پارٹی دا اک سرگرم ممبر، اسنون 1921-23 وچّ پہلے اس سیوگ انڈولن وچّ حصہ لین لئی جیل گیا سی۔

پنڈت امیر چند ببوال دی ایہہ تصویر بریشیش بھارت دے اتر۔ پچھئی سرحدی صوبے وچّ اس سیوگ انڈولن دے سبندھ وچّ دھارا 40 پھر نیسٹر کرائیز ریگولیشنز دے تحت تن سال دی سخت سزا بھگتمن دوران پیشاور کیندری جیل توں ملتان کیندری جیل وچّ تبدیل کرن توں بعد لئی گئی سی۔ 1921-23 وچّ گردن دوآلے سیل دی انگوٹھی دے نال لکڑدی پچھان والی گولی جیل

وچ قیدی دے سیریل نمبر "884" نوں درساوندی ہے، جس دی دھارا "40" اور حسین سزادتی گئی سی، اتنے قیدی معياد "73" جیل توں رہاء ہوں تے، اسے مرو سیے لئی کم کیتا سی۔ 1924 دے کوہاٹ دنگیاں دے شرناہ تھی اتنے پیڑت۔

بھارت دی ونڈ توں بعد، اسنوں پاکستان دے بانی، محمد علی جناح دوارا خان عبدالگھار خان اتنے خان عبد الجبار خان (خان صاحب وجوں جانیا جاندا ہے) دے نال بنا کے دوش دے گرفتار کر لیا گیا سی، جیہنماں نے اوہناں نوں پاکستان نال NWFP دے رلیویں نوں کمزور کرن داشک" سی۔ اوه پیشاور کیندر ری جیل وچ بند سن اتنے اوہناں دی رہائی دی بہت گھٹ آمید سی۔ جناح دی موت توں بعد، لیاقت علی خان، جو اوہناں نال دوستانہ شرطاء تے سن، نے پاکستان دی ستادی واگذور سمجھا۔ لیاقت علی خان نے جیل توں اوہناں دی رہائی دی سہولت دتی، اتنے 1948 وچ بموال نوں بھارت وچ تبدیل کر دتا، جتھے اوه پاکستان توں 1947 دی بھارت۔ پاکستان جنگ دے جنگ بندی پر تیندھی منڈل نوں لے کے اک اڈاں وچ پہنچیا۔

ونڈ توں بعد، اوه دیہرا دوں، بھارت وچ وس گیا تے اوتحوں دپھر تھیز میل پر کاشت کرنا جاری رکھیا۔ اسے بھارتی لوکاں نوں وٹھل جھائی پیل دی اک فرش توں چھت دی اچائی والی تیل پینٹنگ دتی جو ہن بھارتی سنسد دے سینٹرل حال وچ منج دے بے پاسے لشکری ہے۔

اس دی موت قدرتی کارناں کر کے دلی وچ ہوئی سی۔ اسدی موت توں بعد، اس دے دستاویزاں والے پندرائی ٹرک نیشنل آر کائیوز آف انڈیا نوں ٹرانسفر کرتے گئے سن۔

پنجاب دا پر سدھ پریوار: ڈاکٹر. کملا چودھری، لاہور

ڈاکٹر. کملا چودھری 1920ء میں آبادی پہلی پھیکٹی ممبر سی۔ اسے شروعاتی سالاں وچ شایسباگ وچ اس دے بنگلے دفتر توں انسٹیجیوٹ نوں پر بھاؤشاںی ڈھنگ نال چلایا۔ کمھ پرشاںکی فصلے لیندے ہوئے، پھیکٹی دے پہلے سموہ دی بھرتی کیتی اتے ہار درڈ بزنس سکول اتے فورڈ فاؤنڈیشن نال نیڑیوں تا لیل کیتا۔

17 دسمبر 1920 نوں لاہور وچ اک پنجابی کھتری پریوار وچ پیدا ہوئی، کملا دا پالن پوشن اس دے پتا گئیش داس کپور، شہر دے اک پرکھ سر جن، اتے اسدی ماں لیلاوتی کھنے، جو کہ اک انجینئر پریوار وچوں سی، دوارا ادار وادی پریر ناوالے گھروچ ہو یا سی۔

”[پچھسی] بنگال وچ [ربندرنا تھ] ٹیگور توں پریرت شا ٹینکیت وچ مذہلی سکھیا توں بعد، اسے 1940 وچ کلکتہ یونیورسٹی توں گنت اتے فلاسفی وچ بی۔ اے اتے 1943 وچ پنجاب یونیورسٹی توں فلاسفی وچ ایم۔ اے کیتی۔ 1944-45 وچ، اسے انڑاتے ملا کانج، لاہور وچ یئے دیاں کلاسائیں اتے پھر 1946 وچ مشیگن یونیورسٹی وچ سماجک منوگیان وچ ایکے اتے 1949 وچ مشیگن یونیورسٹی وچ سماجک منوگیان وچ پسیئیچڈی پر اپت کرن لئی امریکہ چلی گئی، ”کمل بارے ایہہ سکھیپ پوچھائیں سر کاری آئیائیں اونٹلائیں وچ پر کاشت کیتی گئی ہے۔ پر ایکھ

کملا چودھری

ڈاکٹر۔ کملا چودھری اک پرکھ پر بندھن سکھیا شاستری اتے سنسختان نزماں اسی۔

اسدا جنم 17 دسمبر، 1920 نوں ہویا سی۔ بنگال وچ یوگر توں پریرت شا تینکیتن وچ ڈھلی سکھیا توں بعد، اسے 1940 وچ گلکتہ یونیورسٹی توں گنت اتے فلاسفی وچ بی۔ اے اتے 1943 وچ پنجاب یونیورسٹی توں فلاسفی وچ ایم۔ اے۔ کیتی۔ 1944-45 وچ، اسے پڑھایا۔ مولا کالج، لاہور وچ انترا تے بی۔ اے۔ دیاں کلاساں لئیاں اتے پھر 1946 وچ مشینگن یونیورسٹی توں سماجک منوگیان وچ ایم۔ اے اتے 1949 وچ مشینگن یونیورسٹی وچ سماجک منوگیان وچ پیٹیچڈی کرن لئی امریکہ چلی گئی۔ اوہ بھارت واپس آگئی اتے نویں بنے احمد آباد وچ شامل ہو گئی۔ ٹیکسٹائل انڈسٹریز ریسرچ ایلوسی ایشن (ATIRA) 1949 وچ، جتھے اسے 1961 تک ملکی سبندھاں دے وبھاگ دی اگوائی کیتی اتے گروپ ڈانسا مکس (1958-61) لئی کھوج کیندر دی ڈائریکٹر سی۔ 1950 دے دہا کے دوران، اوہ سینکرت راج امریکہ اتے پورپ وچ پرکھ پر بندھن اکادمکاں دے نزدیکی سیوگ نال امیرا کھے بھارت وچ پہلے پر بندھن کھوج پر جیکشاں وچ شامل سی۔

1961-62 وچ، اسے ہارورڈ بزنس سکول (HBS) وچ اک وزنگ پھیکٹی ممبر وجوں اک سال بتایا اتے ہارورڈ وچ، مئی۔ جون 1962 وچ HBS دے پرو۔ ہیری سینشن نال آئیائیمیسے لئی اکادمک یوجنداں اتے پھیکٹی بھرتی کرن لئی کم کیتا۔ اوہ

آئیائیئیئے پھیکلٹی دی پہلی ممبر سی جدوں اوه جولائی 1962 وچ پروفیسر اتے پروگراماں دی کو آرڈینیٹر وجوں شامل ہوئی۔ اوه آئیائیئیئے سوسائٹی دی ممبر سی اتے 1962 وچ آئیائیئیئے بورڈ وچ نیوکت ہون والی پہلی پھیکلٹی نامزد وی سی۔ انسنے پر بھاو شالی ڈھنگ نال چلایا۔ انسٹیجیوٹ نے شایپاگ، احمد آباد وچ اپنے بنگلے دفتر توں تن سالاں لئی، مکھ پر بندھکی فیصلے لئے، پھیکلٹی دے پہلے سموہ دی بھرتی کیتی اتے ہارورڈ بزرگ سکول اتے فورڈ فاؤنڈیشن نال نیڑپوں تالیم کیتا۔ اوه اک ہشیار ادھیاپک وجوں جانی جاندی سی اتے پربندھن سکھیا وچ اس دیاں کاڈھاں وچ 1963-64 وچ پربندھن وکاس وچ TP3 جاں 3-ٹیسٹ پروگرام دی ڈرائیئنگ شالی سی، جو کہ اج وی آئیائیئیئے وچ اک کار جکاری سکھیا پروگرام وجوں چل رہا ہے۔ مینیجنٹ سکھیادے کھیتر وچ اتے آئیائیئیئے دی اساری وچ ڈاکٹر۔ کملا چودھری دے شاندار یوگدان نوں اس سمبیس دے سند رکھ وچ وی دیکھیا جانا چاہیدا ہے جس وچ اوه رہنדי سی۔ جدوں اوه 1962 وچ آئیائیئیئے وچ شالی ہوئی اتے وشو بھردے پربندھن سکھیا شاستریاں نال کم کیتا، عورتاں۔ ابھے وی ہارورڈ وچ MBA پروگرام اتے داخلہ نہیں لیا گیا سی۔

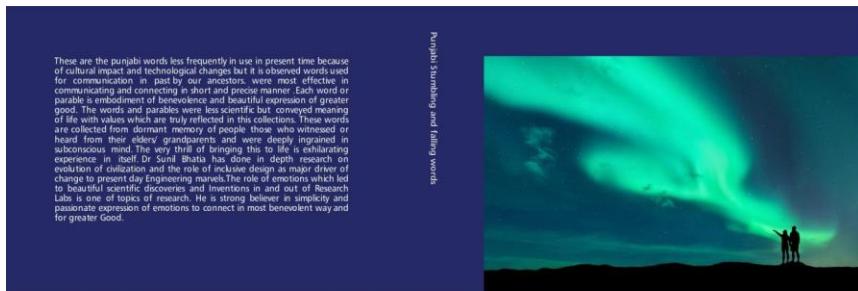
ڈاکٹر۔ کملا چودھری 1964-65 وچ آئیائیئیئے دی پہلی پھل۔ ٹائم ڈائریکٹر بنن دی دوڑ وچ سی، ڈائریکٹر۔ کھوج اتے ڈائریکٹر۔ باہری پروگرام وجوں سیپوانجھائی اتے 1968 وچ ہارورڈ بزرگ سکول وچ وزٹنگ پروفیسر سی۔ آئیائیئیئے وچ پربندھن ابھیساں دے لیور پروفیسر، 1966 وچ بھارت وچ پربندھن سکھیا وچ پہلی پر دھانگی دی ستحقی، اتے روی متحانی دی غیر۔ موجودگی وچ 1972 وچ ستوں کنو کیشن ساروہ دی پر دھانگی کیتی۔ انسنے کئی کتاباں اتے کھوج پڑکھے جاں سہ۔ لکھے اتے ادیو گک عدالت، بھائی، اتے پربندھن ڈھانچے دے پڑ گٹھن اتے چون، سکھلائی اتے تختواہ دے ملائکن نال سبندھت مدعاں اتے فرمان دی صلاح کار سی۔

انسنے 1972 وچ آئیائیئیئے چھڈ دتی اتے اس توں بعد 1970 دے دہاکے وچ پہلاں فورڈ فاؤنڈیشن انڈیا دفتر دی پیک پلینگ اتے مینیجنٹ کمیٹی لئی صلاح کار وجوں اتے پھر 1985 اتے 1985 درمیان راجیو گاندھی دے پر دھان منتری دے اوھیں نیشنل ولیسلینڈرز ڈولیپینٹ بورڈ دے مکھی وجوں انتتا پر اپت کرنا جاری رکھیا۔ 1988 اوه جنگلات اتے ٹکاؤ وکاس بارے وشو کیشن اتے واتاورن اتے ٹکاؤ وکاس بارے وشو بیک دی صلاح کار کمیٹی دی ممبر سی۔ اس دیاں کھوج دیاں رچیاں ہوئی۔ ہوئی۔ سنگھننا تمک وہار توں وہار توں اتے گاندھیوادی وچاروں اس دے کیریئر وچ تبدیل ہو گئیاں۔

ڈاکٹر۔ کملا چودھری دی 4 جنوری، 2006 نوں موت ہو گئی۔ اسنون 1988 وچ آئیائیئیئے دوار آنریوری ڈاکٹریٹ پر دان کیتی گئی سی۔ آئیائیئیئے وچ ڈورم-1 دانام اس دے سمنان وچ رکھیا گیا ہے، جو کہ سابقہ ودیار تھیاں دوار افٹڈ کیتا گیا ہے جیساں نے اسدی پر تباہاتوں لابھ اٹھایا ہے۔

اسدی جنم شتابدی (17 دسمبر، 2020) تے، IIMA آرکائیو نے اس دے چيون تے اک چھوٹی فلم ریز کیتی، اے۔

نویں کتاب:

These are the punjabi words less frequently in use in present time because of cultural impact and technological changes but it is observed words used for communication in past by our ancestors were most effective in conveying meaning. These words were more meaningful and their word or parable is embodiment of benevolence and beautiful expression of greater good. The words and parables were less scientific but conveyed meaning of life and its values. These words were mostly used in daily life. These words are collected from dominant memory of people those who witnessed or heard from their elders/ grandparents and were deeply ingrained in subconscious mind. Very though changing time it is necessary to keep these words in shelf. Dr. Sunil Bhatia has done in depth research on evolution of civilization and the role of inclusive design as major driver of change to present day Engineering marvels. The role of engineer which led to present day engineering marvels and his research work out of Research Labs is one of topics of research. He is strong believer in simplicity and passionate expression of emotions to connect in most benevolent way and for greater Good.

Sunil Bhatia is Ph.D in Quantum Mechanics and has more than three decades of teaching experience, delivered lectures in national and international conferences, editor of international monthly publication of DESIGN FOR ALL since 2006 and has authored recently published international book 'Design For All, Drivers of Design'.

978-620-0-00858-9

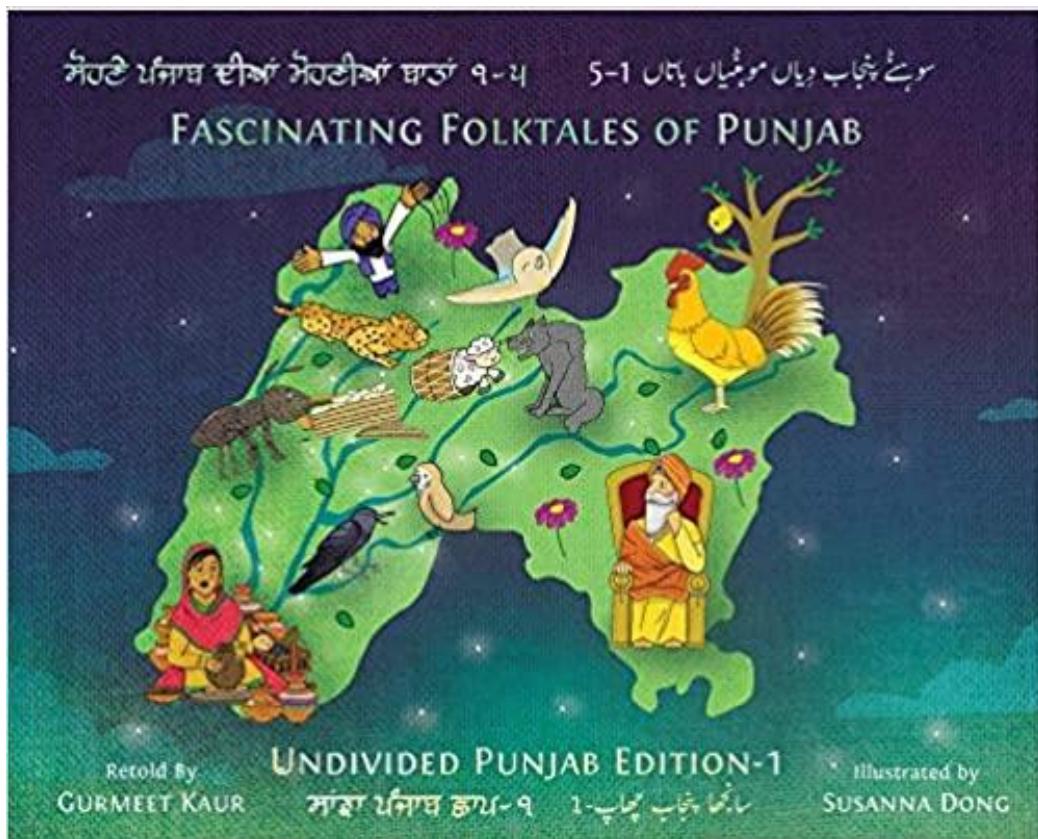
حقوق انسانی پر بحث و تحقیق

Sunil Bhatia

Punjabi Stumbling and falling words Punjabi Diggdey Dhaindey Bol

Punjabi Roman English

LAP LAMBERT Academic Publishing

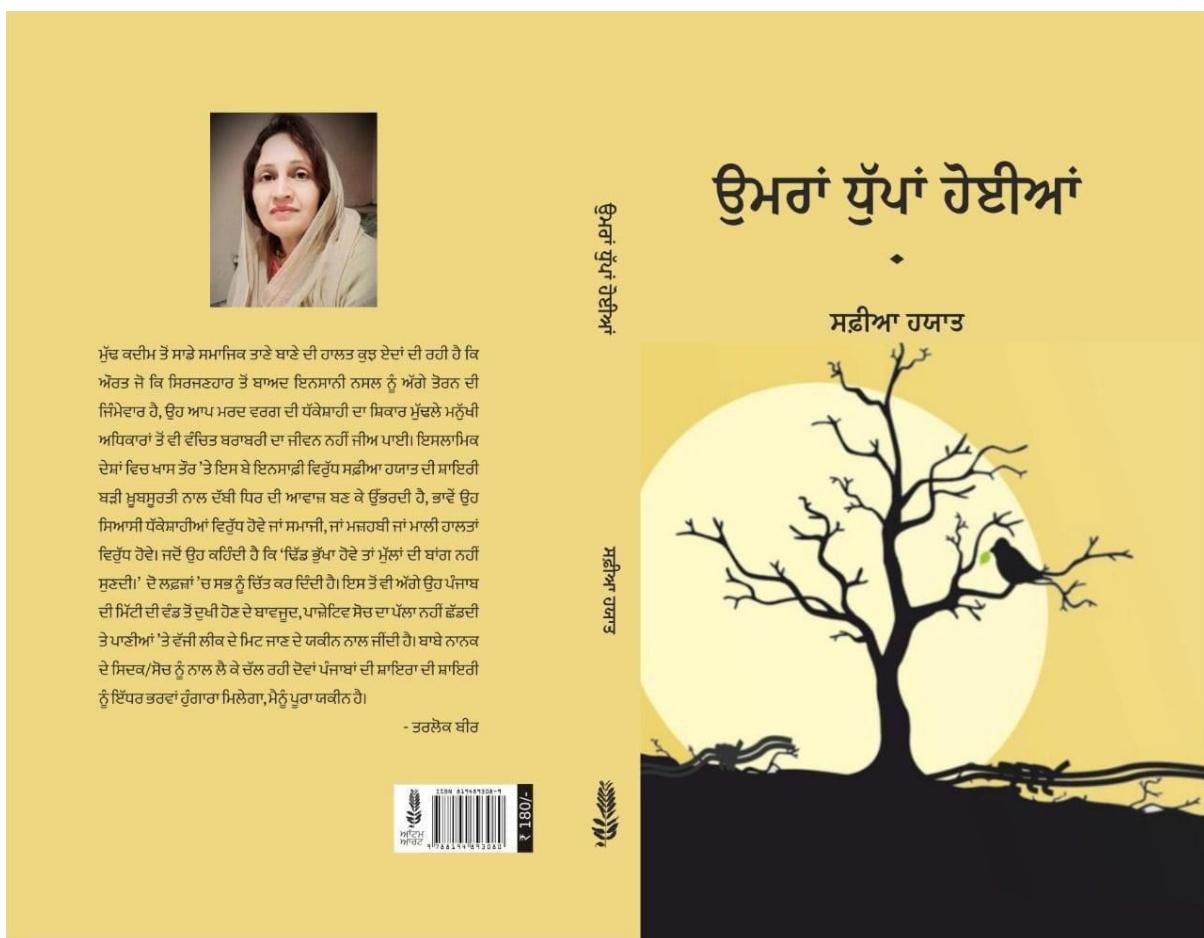

پہلی وار، پنج دریاواں دی دھرتی توں پنج خوبصورت چترت لوک۔ کھواں بچیاں اتے مایاں لئی پنجابی بھاشا دیاں لپیاں
(گورکھی اتے شاہکھی) اتے انگریزی انواد دوواں وچ چیوت ہن۔

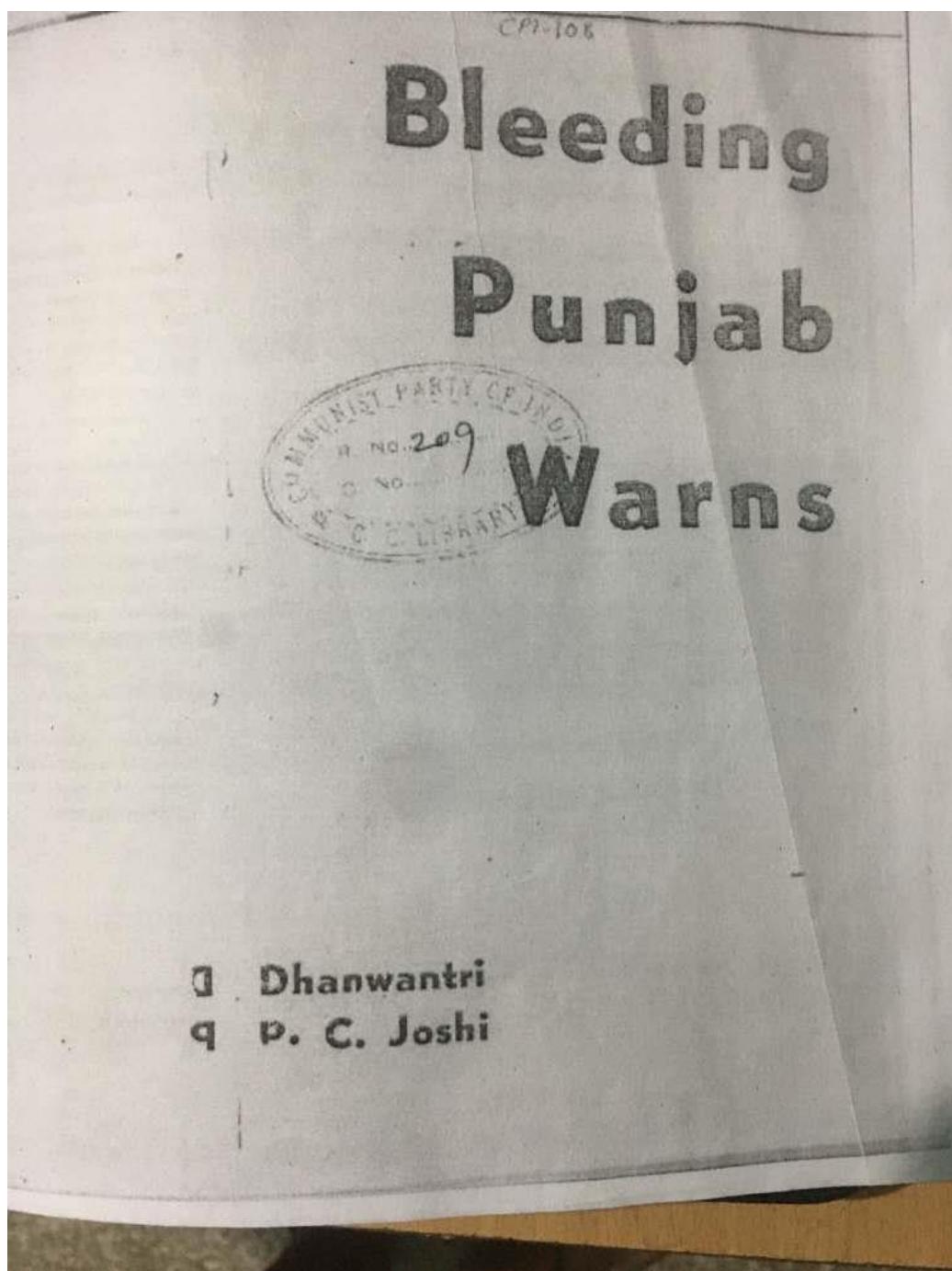
کتاب نوں بھرپور رنگاں وچ درسایا گیا ہے جس نال پاتراں نوں چیوت بنا یا گیا ہے۔ ہر کہانی انگریزی انواد دے نال پر منک پنجابی
وچ گیت کاری نال پیش کیتی گئی ہے اتے اک نیتکتا ہے۔ انوٹے پنجاب دے بال۔ انوکول نقشے اتے پنجابی لپیاں نال بچیاں نوں
جانو گروادن لئی ثیبل پنجاب دی امیر و راشت بارے ہور سکھن لئی پیرت کردے ہن۔

4-8-9887101-0 ISBN: 978-9887101-5.8 " x 11 " | ہارڈ کور گورکھی، شاہکھی اتے انگریزی

کر پا کر کے لیکھ تون سدھے طور اتے ادھکارت کاپیاں خریدو اتے پسیے بچاؤ۔ نیٹ اتے لیکھ دیاں ہور کتاباں لئی پنجاب
دیاں منموہک لوک کہانیاں دیکھو۔

خزانہ پستک:

THE SIKH MINORITY AND THE PARTITION OF THE PUNJAB

1920-1947

Chhanda Chatterjee

MANOHAR

ਅਕਥਰ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਮਸ਼ਹੂਦ
ਸ੍ਰੀ ਮਿਸ਼ਨ ਸਾਜੀ

ਪਿਲੀ ਮਾਤਰਾ ਸੰਪਾਦਨ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਖਦ ਜੀਵ

ਇਸ ਸਮਾਂ ਚੁਪਚੁਪੇ ਮੈਲਕ ਕਿਹੜੇ

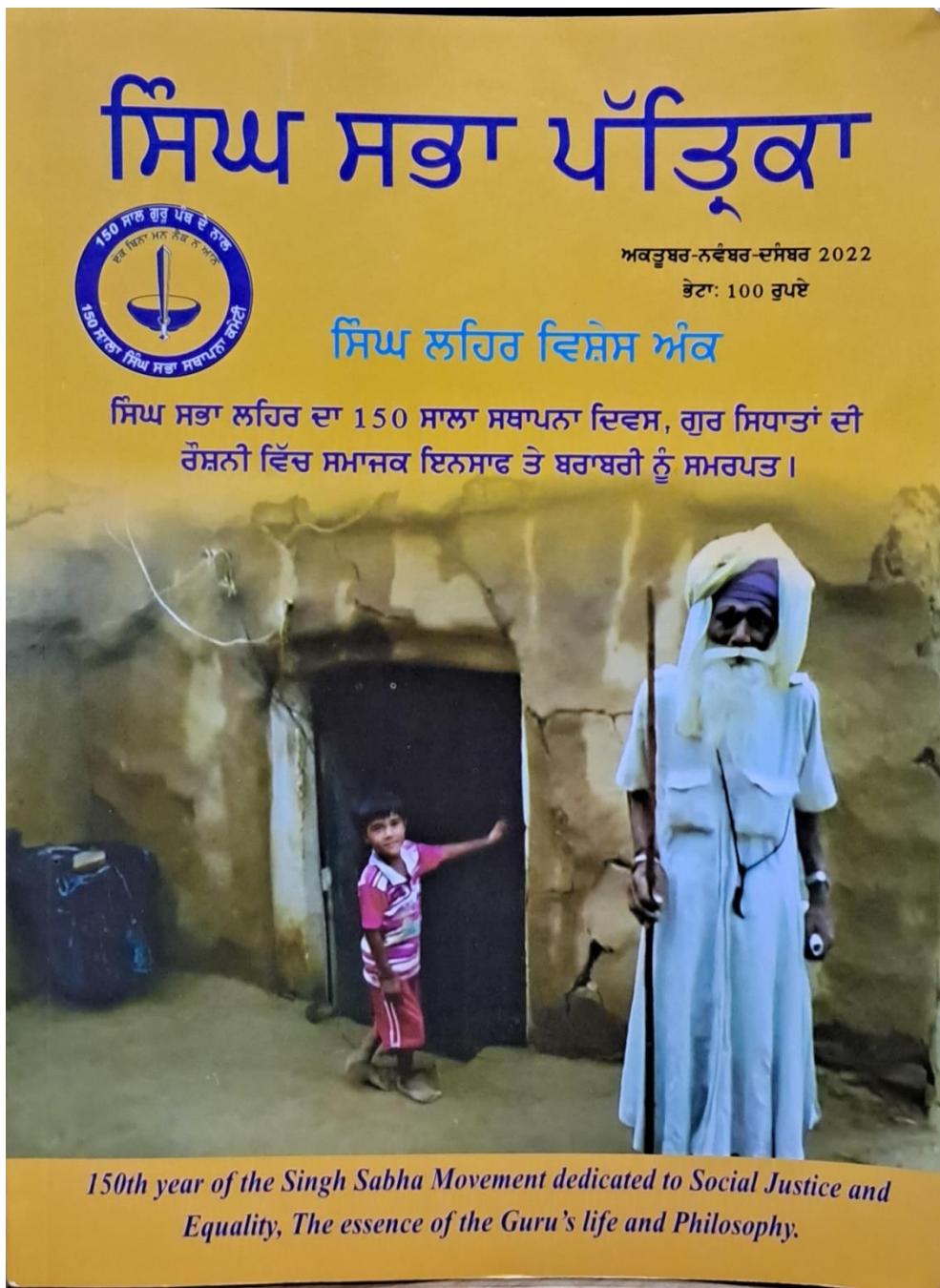
ਪੰਜਾਬ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਖਦ ਜੀਵ	ਪੰਜਾਬ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਖਦ ਜੀਵ
ਪੰਜਾਬ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਖਦ ਜੀਵ	ਪੰਜਾਬ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਖਦ ਜੀਵ

ਪ੍ਰਸਿੰਧ ਪੰਡਿਤ

ਇਸ ਸਮਾਂ ਚੁਪਚੁਪੇ ਮੈਲਕ ਕਿਹੜੇ

2.

کیندری سنگھ سجاستھا پنادا 150 وال سال منارہی ہے اتنے اسے سبندھ وچ 150 وال سال مناؤں داوشیش انک جاری

پروگرام اتنے سماں

1.

Panjab University

**Janab Kashmiri Lal Zakir
Annual Memorial Lecture**

Panjab University Alumni Association

In collaboration with

- Department of Urdu**
- Department of Hindi**
- Department of Punjabi**
- Department of Indian Theatre**
- School of Communication Studies**
- &
- Department of English & Cultural Studies**

Invites you for

"Karmawali And The Partition of India"

12 | January | 2023
03:00 pm Onwards

Venue: English Auditorium

<p>Distinguished Speaker</p> <p>Sh. M K Raina Indian Theatre Actor & Director</p>	<p>Prof. Anupama Sharma Dean Alumni Relations</p> <p>Dr. Ali Abbas Department of Urdu</p>	<p>Prof. Bajnath Prasad Department of Hindi</p> <p>Dr. Navdeep Kaur Department of Indian Theatre</p>	<p>Prof. Akshaya Kumar Department of English</p> <p>Dr. Bhavneet Bhatti School of Communication Studies</p>
---	---	--	---

Patron

Prof. Raj Kumar
Vice Chancellor
Panjab University

Dr. Sumita Misra
Additional Chief Secretary
Agriculture & Farmers
Welfare

65

ذہنیں سرچیر ایشیا جنوب کا بھارت

1- ذہنیں 2- وموال 2023 جنوری

بھارت دے دھنی ایشیا کھوج کینڈر نال سمپرک کرو

اشتہار بازی:

ڈھیٹل نیوز لیٹر وچ اشتہار دین لئی

advertisement@southasiaresearchcentre.in

اشتہار نوں سویکار کرن دا مطلب ایہہ نہیں ہے کہ بھارت دے دھنی ایشیا کھوج کینڈر دوارا اپਾਂداں جاں سیواواں دا سر تھن کیتا گیا ہے

خبر اتے درش:

نویں اپਾਂداں جاں سماگماں جاں سینیاراں / کانفرنساں بارے / درکشاپاں

[@southasiaresearchcentre](https://www.southasiaresearchcentre.in)

فیڈبیک: پائچکاں نوں بینتی کتی جاندی ہے کہ اودھ ساڑے نیوز لیٹر بارے سمپاڈک نوں اپنے وچار پر گست کرن

Feedback@southasiaresearchcentre.in

آگامی سماگم اتے پروگرام:

Editor@southasiaresearchcentre.in

و سخنط کیتے لیکھاں ورچ پر گٹائے گئے و چار ضروری طور تے بھارت دے دکھنی ایشیا کھوج کینڈر دے او حکارت و چارالاں نوں درساوندے نہیں ہوں۔

گرانی : (انگریزی، گردکھی اتے شاہکھی دیاں لپیاں)

پروفیسر: ہر دیو سنگھ رک

پروفیسر آف اپیکننس (آنبری) ، ایس جی ایس ورلڈ یونیورسٹی، فتح گڑھ صاحب۔ انڈیا۔

سمپاڈک:

ڈاکٹر سنیل کمار بھائیا فیکٹی مبر،

اے 70/2/ سکٹر 18- روہنی، دلی، 110089- بھارت

ای-میل: dr_subha@yahoo.com

سمپاڈک:

شری ایل۔ کے۔ داس

سابقہ مکھی او یو گ ٹیز ایمن کینڈر، بھارتی کنٹالوچی سنسٹھان (دلی)، بھارت

ای-میل: lalitdas@gmail.com

سمپاڈک: (پنجابی منکرنا)

جسپال سنگھ سندھو

پڑکار، لٹک اتے ساپک کارکن، کیندری سنگھ سجھا، پٹਿਆਲਾ, ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ

jaspal.sdh@gmail.com

ایسوی ایٹ ایڈیٹر: (ਪੰਜਾਬੀ ਜੰਗ, ਕੁਮਹਿ ਏਸਕ੍ਰਿਪਟ ਵਰਣਨ)

ڈاکਟਰ رامਦੇਰ ਜੀਟ ਕੌਰ,

اسਥਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਿਆਲਾ, ਅੰਧੀਆ

jitraminder75@gmail.com

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ڈاਕਟਰ ਮਾਸਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਖੇ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨ

ਅਨੀ ਥਿਊਥ ਆਫ ਪੰਜਾਬੀ ਏਈਡ ਕਲਪਰ ਏਸ਼ੇਨਿਅਰ ਓਰੀਨੀਅਲ ਕਾਲਜ

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਾਹੌਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ای مੀਲ : 1aasmaqadri@gmail.com

ایسوی ایٹ ایڈਿਟਰ: (ਪੰਜਾਬੀ ਜੰਗ, ਸ਼ਾਹ ਮਹਿ ਰਸਮ ਅਖ਼ਤ)

ڈاکٹر محمد عرفان ملک

پنجاب یونیورسٹی، چندی گڑھ (بھارت)

ای میل : irfanmalik941@gmail.com

پر کاشن دے انچارج

خوشحال نگھ چندی گڑھ نے سکھ سنتہ بز و خ ماسٹر ڈگری اتے سکھ پرب پنجاب یونیورسٹی، پیالہ و خ پی۔ ایچ۔ ڈی۔ جزل سکتر۔ کیندری سری گورود سنگھ سجا جزل س۔
سمپاد کی بورڈ:

پروفیسر ڈاکٹر گورور جیبا، اندیں انسٹی چیوٹ آف نیکنالوچی، رٹکی، بھارت ای میل: gr.iitroorkee@gmail.com

پروفیسر سگندھ ملہوترا، اندیں انسٹی چیوٹ آف نیکنالوچی، ممبئی، بھارت

ای میل: sugandh@iitb.ac.in

و شیش پر کار:

شریکتی نیشا شرما، ممبئی، بھارت

1- ذمہ بہر 2- وموی وال 2023 ی ج نور

پڑوہار لئی پتہ:

لے 20/70/سکٹر 18-روہنی، دلی 110089-بھارت

ایہہ رسالہ ساؤچھ ایشیا ریسرچ سینٹر آف انڈیا لے 20/70/سکٹر 18-روہنی، دلی 110089-انڈیا اتے پر کائیک دا نام ڈاکٹر سنیل کمار بھانیا،
ایئر لیں اے 70/2/دوارا پامھکاں دے لاجھاں لئی ہر مہینے مفت ویچ پر کاشت کیتا جاندا ہے۔ سکٹر 18 روہنی، دلی 110089 ٹیلی فون:- 91-11-27853470
ایمیل: dr_subha@yahoo.com

ایہہ پر کاشن پوری طرح مفت ہے۔ اسیں یوگدان پاؤں والیاں توں اس رسالے ویچ پر کاشت آئیٹھماں لئی کجھ وی نہیں لیندے ہاں۔

بے دعوه:

جدول کہ صلاحیت ویچ پر کاشت یوگدانال دی شدھتا دی جانچ کرن لئی ہر کو شش کیتی جاندی ہے، پر کائیک پر گٹائے گئے وچاراں لئی ذمہواری نہیں لیندے ہن، جو کہ بھاویں نیک و شواں نال بنائے گئے ہن، کیوں لیکھ دے ہن۔

ویب سائٹ: www.southasiaresearchcentre.in

و شیش بینی نوں سنبودھت کیتا جانا چاہیدا ہے۔

dr_subha@yahoo.com

Read more Magazines like this at
www.PunjabiLibrary.com

ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ
PUNJABI LIBRARY
www.PunjabiLibrary.com